

TOKKE KOMMUNE

KOMMUNEDIREKTØREN

SITT FRAMLEGG TIL

HANDLINGSPROGRAM OG BUDSJETT

2022

ØKONOMIPLAN

2022-2025

Kap	Innhaldsliste	side
1	Innleiing frå Kommunedirektøren	3
2	Om dokumentet	5
3	Handlingsprogram 2022 -2025	5
4	Budsjett 2022, økonomiplan 2022– 2025 - Investeringsbudsjettet	7
5	Planområde 1 og 6	9
6	Planområde 2	13
7	Planområde 3	23
8	Planområde 4	33
9	Kommunale avgifter og brukarbetaling	44
10	Fond og gjeld	45
11	Budsjettvedtak	45
12	Vedlegg	47

1. Kommunedirektøren si innleiing til budsjettet:

Kommunedirektøren presenterte i eit utvida formannskap hovudlinene for budsjettet 2022 og økonomiplan for perioden 2022 til 2025 den 08.09.21.

Kommunen har tilsette som gjer ein svært god innsats for å oppretthalde og utvikle gode tenestar til kommunens innbyggjarar. Vidare prioriterar kommunen å gje gode rammevilkår og høve for utvikling av næringslivet i kommunen.

Både budsjett og handlingsplan vil avspegle at ein kan oppretthalde eller utvikle det gode arbeidet som allereie blir gjort.

Økonomi:

I siste KOSTRA-tal har Tokke kommune eit stort handlingsrom i økonomien, noko som blant anna skuldast at kommunen ligg høgt på netto driftsresultat, har låg lånegjeld og ligg høgt på frie inntekter. Samstundes er Tokke blant dei 20 kommunane i landet som har høgast kostnad på drifta. For kommunens økonomi i tida som kjem vil det vere viktig at ein har fokus på å ikkje setje inn nye tiltak, som medfører at drifta blir meir kostnadskrevjande og det økonomiske handlingsrommet blir svekka.

I året som kjem er det venta høg straumpris, som gir eit godt økonomisk handlingsrom for kommunen i 2022. Kommunedirektøren meiner det i ein slik situasjon er viktig å nytte handlingsrommet til avsette midlar for å møte framtidens utfordringar på ein betre måte. Då vil det vere viktig å byggje opp frie disposisjonsfond til måltalet, og ikkje pådra seg store faste løpande utgifter.

Det ligg store utgifter til investering i økonomiplanperioden, som vil auke lånegjelda og dermed også utgifter til renter og avdrag i åra som kjem. Likevel må ein som kommune vere framoverlent og utvikle seg, gjennom framtidsretta investeringar.

Kommunedirektøren vil ikkje tilrå å nytte noko disponible premiefondsmidlar i KLP til å dekkje pensjonspremie i 2022, då avkastninga i KLP er monaleg høgare enn lånerente og innskotsrente i bank.

Driftsbudsjett:

Det har den siste tida vore stort overbelegg ved Tokke helsesenter, som har medført auka kostnader til kjøp av sjukeheimplassar i andre kommunar og overliggardøgn ved sjukehus. I påvente av at omsorgsboligar står ferdig, vil kommunedirektøren tilrå å auke tre plassar ved sjukeheimen. Desse plassane vil **automatisk falle** burt når omsorgsboligane står ferdige, seinast medio 2023.

I budsjettframlegget er det i samsvar med vedtak innarbeida drift ved Byrte barnehage, både i planområde 2 og 4. Samla ca. 1,6 mill. Innsparing ved eventuell endring av drift ved Tokke skule Åmdals-Verk er ikkje innarbeida, då vidare drift blir avklara i eiga sak.

Investeringsbudsjett:

I investeringsbudsjettet er det lagt inn større investeringar knytt til helse- og omsorgssektoren. Ein bør gjennomføre desse tiltaka i løpet av perioden, grunna Husbanken har gode ordningar for medfinansiering (55%/45%) i bygg for denne sektoren. Det fører til at det er store investeringar knytt til omsorgsboligar, vedlikehald av aldersbustader og bad ved Tokke helsesenter i 2022 og 2023.

Kommunedirektøren har trass i ynskje frå fagetaten vald å utsetje investering i nytt VA-anlegg på Hallbjønnsekken til 2023. Det er fleire grunnar for denne vurderinga: store investeringar som må prioriterast i 2022, stor auke i kostnaden på prosjektet som medfører kraftig vekst i kommunens lånegjeld, mange investeringsprosjekt å fylje opp og usikkerheit i marknadsprisane på anleggsarbeid.

Vedlikehald av Tokke skule, vil truleg bli den største enkeltstående investeringa i økonomiplanperiode, om kommunestyret vedtek eit av alternativa i den framlagte rapporten.

Generelt:

Budsjettframlegget er bygd opp om resultatmål og budsjettpremissar. Premiss og mål kjem fram i overordna mål.

I budsjettet for 2022 har ein prøvd å gje rom for å løyse utfordringar som ikkje medfører kostnader utover kommande budsjettår.

Kommunedirektøren syner elles til etatsvis orientering og forklaring blant anna på utfordringar, handlingsplanar, tiltak og innsparingar.

Dalen 15.10.21

Finn Arne Askje
Kommunedirektør

2 Om dokumentet

Budsjettdokumentet i Tokke er ein fireårig økonomiplan(ØP) og handlingsprogram (HP) inkludert årsbudsjettet for komande år. Dokumentet er sett saman av budsjettal i økonomiplantabellane (vedlegg i HP) og eit handlingsprogram som fastset overordna mål, premiss og satsingsområde, og nokre konkrete mål og tiltak som skal gjennomførast innanfor dei økonomiske rammene. Dette blir det gjennom året rapportert på i kvartalsrapportar. Etter kommunestyret si endelege handsaming blir dokumentet omarbeidd i tråd med endringar som blir vedtekne.

Tokke kommune nyttar ein enkel form for målstyring der det enkelte planområde skal gjera seg nokre få, målbare mål for neste budsjettår som seinare skal kunna rapporterast på i kvartalsrapportane og årsmeldinga.

Kommunedirektøren s budsjettframlegg blir fremja i oktober, og politisk handsama i politiske utval fram til endeleg vedtak i kommunestyret i desember. Etter budsjettvedtaket blir Handlingsprogrammet endra slik at det samsvarar med vedtaket.

For at dei folkevalde skal ha eit godt grunnlag for å gjere prioriteringar, inneheld kommunedirektøren sitt framlegg fleire delar:

- framlegg til økonomiplan og handlingsprogram for økonomiplanperioden (4 år) (vedlegg 1)
- med tilhøyrande talbudsjett med rammer for kvart planområde/etat (tabell 1)
- framlegg til investeringsplan (tabell 2)
- oversyn over tiltak som Kommunedirektøren har tilrådd å opprette eller spare inn, med etatssjefens merknad til konsekvensar (tabell 3) slik at det politiske arbeidet med prioriteringar av ulike tiltak skal vera lettare å gjennomføre.

3 Handlingsprogram 2022 - 2025

OVERORDNA MÅL

I kommuneplanens samfunnsdel er det satt opp denne visjonen for Tokke kommune:

«Kompetanse, kraft og kultur»

Hovudmåla for Tokke kommune er definert slik:

- Tokke kommune skal vere ein open, trygg og attraktiv stad i Vest - Telemark for busetjing og næringsetablering.
- Kraft, kompetanse, kultur, landbruk og natur er grunnlaget for vekst og utvikling av Tokke.
- Tokke kommune skal vere ein inkluderande kommune med universell utforming, ein god tenesteleverandør og truverdig forvaltningsmynde.

Desse hovudmåla gjer føringar for retning for fem fokusområde:

- samfunn
- organisasjon/medarbeidar

- økonomi
- brukarar
- interkommunalt samarbeid

3.1. Samfunn

- Tokke kommunes livsgrunnlag er næringsliv, landbruk og busetnad, og kommunen skal i samarbeid med aktørane leggje til rette for ein aktiv næringspolitikk, ei styrking av landbruket og ein målretta bustadpolitikk.
- Tokke kommune skal leggje til rette for å ta imot flyktningar etter dei måla kommunestyret hev sett.
- Tokke kommune skal synleggjera dei moglegheitane kommunen har innan reiseliv og utvikle Dalen sine kvalitetar som byliknande sentrum i regionen.

3.2 Organisasjon/medarbeidar

- Tokke kommune satsar på å auke kompetansen til dei tilsette.
- Tokke kommune skal vera ein organisasjon prega av endringsvilje og utvikling.
- Tokke kommune skal ha fokus på arbeidsnærvær i alle etatar og ha moderat møteverksemd.

3.3. Økonomi

- Tokke kommune har som langsiktig mål å ha eit årleg netto driftsresultat på 3,0%.
- Tokke kommune siktar mot eit disposisjonsfond på minst 10% av driftsinntektene, i tillegg til eit bufferfond kraftinntekter på minst kr 12 mill.
- Dei kommunale avgiftene – vatn, avløp/slam, renovasjon og feiing - skal ha full dekningsgrad i høve til utgiftene.

3.4. Brukarar

- Tokke kommune nyttar sin faglege kompetanse til å gje rett teneste til rett tid og i rett omfang.
- Tokke kommune skal legge til rette for tidleg innsats i høve til barn og unge.
- Tokke kommune skal ha ei omsorgsteneste prega av kompetanse og ny teknologi.

3.5. Premiss for budsjettet

- Reduksjon i sjukefråværet med 10%.
- Ingen budsjettvedtak gjennom året som fører til varig driftsbudsjettauke.
- Grunnskulepoeng skal ligge på nivå med snitt frå dei 4 siste åra.
- I kulturskulen er målet 50% deltaking av målgruppa.
- Auke med tre plassar på institusjon og 3 nye stillingar for å få færre overliggarar på sjukehus og færre gjestedøgn i andre kommunar. Gjeld til nye omsorgsbustader er bygd.
- Opparbeiding av minst 10 nye bustadtomter i Høydalsmo med veg, vatn og avlaup.
- Redusere det samla, kommunale straumforbruket med 10% i løpet av 2022.

3.6. Interkommunalt samarbeid

- Tokke kommune deltek aktivt i nye interkommunale samarbeidstiltak på dei område dette er tenleg.

4 Budsjett 2022, økonomiplan 2022 – 2025

4.0 Budsjettarbeidet og den økonomiske situasjonen i Tokke kommune

Som kraftkommune har Tokke vore i ei god økonomisk stilling i høve til dei fleste andre kommunar, men utgifts- og inntektsutviklinga det siste tiåret har gjort at kommunen har måtta gjera store grep for å få økonomien i balanse. Det har vore store variasjonar i inntektene, spesielt kraftinntektene. Dette gjer budsjettarbeidet utfordrande. Disposisjonsfonda er rekna til om lag 56 mill. kr ved utgangen av 2021 om budsjettet avsetjing blir nådd, dette er såleis avhengig av rekneskapsresultatet og at etatane held sine budsjett – eventuelle meirutgifter i 2021 må bli dekt av disponible midlar frå disp.fond. Disp.fondet er såleis godt over målalet på 10% av driftsinntektene, ca 19%. Men sidan mykje av disposisjonsfondet, om lag 24 mill., er bunde opp eller alt disponera til vedtekne føremål og bufferfond så er det bare om lag 32 mill. eller 11% som reelt er disponibelt.

Etter ny kommunelov §14-2 gjeldande frå 01.01.2020 skal kommunane nå vedta meir forpliktande finansielle måltal. Det kan vera dette med gjeldsgrad, eigenfinansiering investering, netto driftsresultat eller storleik på disposisjonsfond. Dette med netto driftsresultat og disposisjonsfond har Tokke alt hatt som måltal i fleire år, og kommunedirektøren tilrår vidareføring av dette.

Nedgang i folketal og endringar i samansetjinga av befolkninga fører til mindre skatteinntekter og rammetilskot frå staten i ØP. Styresmaktene reknar såleis med at Tokke skal kunne drivast med mindre utgifter enn det me gjer i dag. Kommunen må såleis halde fram med arbeidet med å redusere utgiftsnivået og bygge opp ein større buffer.

4.1 Tekniske føresetnader

Dette framlegget til budsjett for 2022 byggjer på økonomiplanen frå i fjor, naudsynte konsekvensar av endringar gjennom 2021 samt statsbudsjettet for 2022.

Vidare inneheld budsjettframlegget kommunedirektøren sine prioriteringar av utviklingstiltak.

Alle opplysningar er oppdaterte så langt råd er, og blir justert etter endeleg vedtak. Føresetnaden er ein rekneskap for 2021 med overskot eller i balanse. Nedanfor er det gjeve eit oversyn over dei viktigaste tekniske føresetnadene som er gjort .

- Utgiftsauken frå 2021 til 2022, ofte kalla deflatoren, er sett til 2,5% - som i statsbudsjettet. 2,5% samla, men 3,2% når det gjeld lønsutgifter(minus lønsoverheng frå 2021 til 2022 på 1,8%) og 1,6% på varer og tenester, dvs. andre driftsutgifter. Kommunedirektøren tilrår 2,5 auke for 2022. I tillegg er det lagt inn kr 2 mill. i driftsramma frå 2022 for å dekkje opp større lønsvekst i 2021 enn budsjettet.
- Pensjonspremien for KLP-medlemmar er sett til 14% i 2022. Pensjonspremie på 10,93 % for lærarar i Statens Pensjonskasse - SPK.

- Arbeidsgjevaravgift på 10,6 % - uendra.
- Pristaket for straumprisen blir sett til 37 øre for 2022.
- Ei renteutvikling innafor dei fleste ekspertane sine prognosar, ein auke med 1%-poeng. Ennå låge renter, men er sjølvsagt usikkert på lengre sikt. Låneopptak er utrekna med 2,5% rente. Noregs Bank sin renteprognose for lånerenter syner 1,81% i 2022, aukande til 2,65% i 2025.

Det er rekna med utbytte frå VTK AS med kr 3,325 mill. – tilsvarende det som er betala i utbytte dei to siste åra.

4.2 Det generelle inntektsgrunnlaget

Skatteinntektene og rammetilskotet, dei såkalla frie inntektene, utgjer kr 167,5 mill. i Tokke for 2022 (tabell 1) - dette i samsvar med Telemarksforsking sine utrekningar i samband med framlagt statsbudsjett. Som følgje av svært høge kraftprisar i 2021, i sterk motsetning til i 2020, er dei budsjetterte inntektene frå konsesjonskraftsalet sett til kr 20,0 mill. (37 øre) i 2022, men dette er vanskeleg å budsjettere. Inntektene er sett til kr 14,0/12 mill. vidare i ØP (30 øre). Men det er grunn til å budsjettere forsiktig og kommunedirektøren tilrår at noko av desse inntektene og eventuelle meirinntekter blir sett på bufferfond for å styrke dette – og så nytte desse midlane for å motverke variasjonar i kraftinntektene framover. Bufferfondet er nå skild ut med eigen rekneskapskonto. Eigedomsskatteinntektene frå kraftverk gjekk noko opp i 2021 som følgje av auka straumprisar seinare år til og med 2019, til kr 42,5 mill., men det er budsjettert med nedgang til kr 40 mill. i 2022 og i ØP, jf dei låge prisane i 2020. Inntektene frå eigedomsskatt er framleis usikre i åra framover.

Finansutgifter – renter og avdrag - er budsjettert til 12,8 mill. i 2022 og vil som følgje av store investeringar i ØP auke til kr 16,7 mill. i 2024. Rentenivået er lågt, men er aukande og det er nå rekna **2,5% lånerente** i ØP, men dette er jau usikkert. Ein auke av renta med ytterlegare 1% vil utgjera om lag kr 3,5 mill. i 2025. Utbytteinntektene er i ØP auka til kr 3,325 mill. frå kr 2 mill. som følgje av dei høge kraftprisane. Stor auke i kapitalutgiftene vil nødvendigvis ha konsekvensar for driftsbudsjettet elles.

4.3 Investeringsbudsjettet - Handlingsprogram investering 2022-2025

Kommunedirektøren tilrår ein investeringsplan på kr 55 mill i 2022 og kr 123 mill. i alt i ØP, jf tabell 2. Dette vil krevje nye låneopptak med i alt kr 91 mill. i ØP og fører til meir kapitalutgifter i driftsbudsjetta frå 2022.

Investeringsplanen inneheld prosjektnummer på investeringsprosjekta og kolonne for ansvarleg planområde/tilvisar. Den inneheld også revidert budsjett for 2021. Alle investeringsprosjekt som er sett opp i 2022 er prioritert. Prioriteringa er sett i parentes etter teksten i fyrste kolonne. Prioritet (1) er prosjekt som er årvisse eller er i gang og som må fullførast eller vidareførast i 2022. Prioritet (2) er dei nye prosjekt kommunedirektøren meiner må prioriterast fyrst i 2022, prioritet (3) dei som bør prioriterast i 2022 og prioritet (4) dei som kan prioriterast, men som og kan utsetjast.

Syner elles til tabell 2 og nærare om kvart prosjekt under kvart planområde.

5. PLANOMRÅDE 1 OG 6 – SENTRALADMINISTRASJONEN OG FELLES

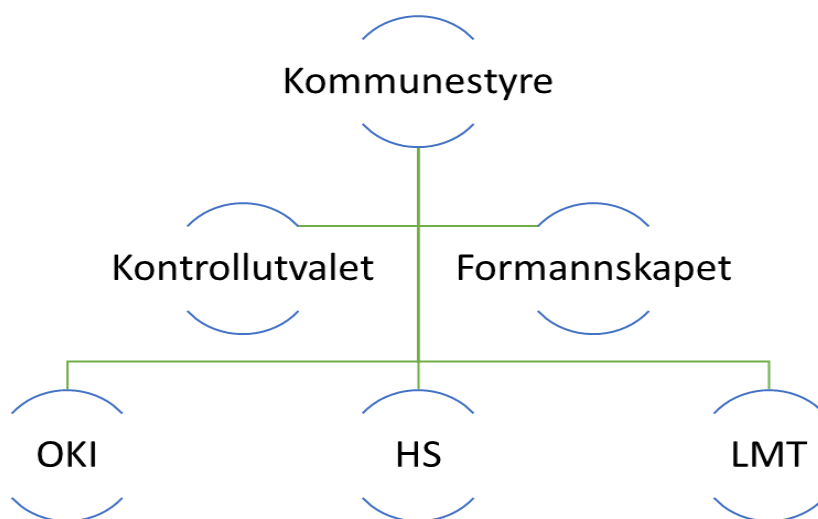
5.1. Økonomi

- Planområde 1 har ei nettoramme for 2022 på kr 28,6 mill. Ramma er auka netto med kr 100 000, jf tabell 3.
- Planområde 6 er fellesinntektene til kommunen, som rammetilskot frå staten, konsesjonskraftsal, konsesjonsavgifter, skattar, eigedomsskatt frå kraftverk m.m., utbyte og renter.
- Fellesinntektene blir fordela ut og utgjør nettoramma til kvart planområde.

5.2. Arbeidsområde og funksjon, årsverk og stillingar

- Planområde 1 har 22,9 årsverk inkl. NAV Vest-Telemark, ordførar og varaordførar.
- Kommunedirektøren er øvste leiar for administrasjonen, alle planområde.
- Ordførar er øvste leiar for kommunen, og er leiar for kommunedirektøren på vegne av kommunestyret.

Politisk struktur:

5.3. utfordringar

Planområde 1 sine utfordringar:

- Økonomisk resultat og økonomistyring
- Organisasjonsutvikling, leiaropplæring og -utvikling
- Finansierte og ta i bruk nye teknologiske løysingar

ØKONOMIAVD.

Avdelinga er redusert til 3 stillingar i tillegg til at det er inngått avtale med Fyresdal kommune om samarbeid om lønskøying. Skatteoppkrevarfunksjonen blei overført frå kommune til stat 01.11.20.

Arbeidsoppgåvene kring skatt forsvann, men innkrevjing av kommunale rekningar held fram. Stadig nye og oppgraderingar av ikt- løysingar og –modular krev mykje av medarbeidarane.

PERSONAL, ARKIV OG RESEPSJON

Avdelinga har få tilsette som gjør at dagleg drift er sårbart ved fråvær. Mange av tilsette jobbar med ein spesifikk oppgåve/område som dei kan godt. Tilsette har systemansvar om digitale løysningar som Compilo, SureWay og House of Control. Avdelinga skal administrere og vedlikehalde dette og gje opplæring til tilsette i kommunen. Ved fråvær er det utfordrande å løyse oppgåvene på ein god måte på grunn av mangel på kunnskap.

Tilsette har saman med tillitsvalde og verneombod begynna hausten 2021 å sjå på forskjellige måtar å løyse oppgåvene på. Dette gjeld også dei «vanlege» oppgåvene som formannskapssekretærar, arkivarbeid, personalarbeid mm. I tillegg må me finne god løysing når det gjeld informasjonsarbeid som td. Internett og intranett mm.

NAV

2022 regnar vi med at blir det fyrste normal drift av NAV Vest-Telemark . Det er ein svært godt arbeidsmarked nå og det vil halde fram i 2022. Det er veldig lite arbeidsløyse i Vest-Telemark så det gjer at trykket på velferdstenestene vært mindre .

Utfordringar i 2022

Det vil vere mangel på arbeidskraft og dei som er ledige manglar i mange høve kompetanse til å ta ledige jobbar. NAV vil bruke statlege og kommunale tiltak slik at arbeidsøkerane får naudsynt kompetanse for å få arbeid.

Det er ei aukande gjeldsbyrde blant folk og talet på dei som har trong for gjeldsrådgjevingstenester stig. Vest –Telemark har ei 60% stilling til denne tenesta . Dette er ei spesialistteneste og den er veldig sårbar dersom det til døme blir sjukemeldingar. Vi ser ein klar trong for å auke denne ressursen.

NAV Vest Telemark har trong for å jobbe for å få ein felles kultur og vil kjem til å jobbe mykje med arbeidsmiljø og fellesskap. Slike tiltak blei sett på vent då pandemien slo til. Det vil og vere auka fokus på sikkerhet

IKT

Driftsbudsjett: Som i 2021 med justering for 50% stillingsauke. 50% stilling vil med Tokke sine 27% andel av VTDS vere ca 125-130.000,-. Årsak til 50% og ikkje 100% er at ein tilsett går over i 50% stilling i haust, og dermed frigjer 50%

Årsak til å rekruttere er at 3 av 8 tilsette er over 62 år, og vi må syte for at vi får overlapp og kunnskapsoverføring. I tillegg er det viktig å rekruttere rett personell.

Nokon serviceavtaler har auka noko grunna dollarkurs. Elles marginale endringar.

Det vil truleg bli ein liten justering på prisane til Microsoft, då avtala skal reforhandlast i Juni 2022. Dette er ikkje mogleg å vite kva blir nå.

Sparetiltak: VTDS kjem til å bytte supportsystem, som gir ein samla innsparing på 50.000,-

Med den satsing og fokus det er på IT i kommunane er det vanskeleg å sjå at det er på IT innsparingane kjem framover. Det må nok heller forventast at driftsutgifter på IT vil auke i framtida. Det er også i tråd med kva som blir uttalt av bl.a. DigiTV som er eit prosjekt Tokke kommune er deltakar i.

Investeringskostnader for 2022 oppsummert:

Prosjekt	Kostnad
Ny kjerneswitch kommunehuset	450 000

Tokke Kyrkjelege Fellesråd

Høyrer inn under planområde 1 då kommunen er ansvarleg for tilskot til drift, vedlikehald, forvaltning og investeringar jf. kyrkje-lova § 15 og gravferdslova § 3.

Fellesrådet er pliktig etter lova å syte for ressursar til forvaltning og administrasjon av sokneråda og fellesrådet si verksemd. Kommunens overføring til fellesrådet skal gje fellesrådet høve til at lovpålagte oppgåver vert dekt, i tillegg kan kommunal tenesteyting koma inn i staden for særskilt tilskot. Kommunal tenesteytingsavtale er frå 1999 og det er naudsynt med revidering av tenesteytingsavtalen.

Kyrkjeleg verksemd i Tokke er svært desentralisert og difor kostnadskrevjande, med 5 soknekyrkjer og 5 gravplasser, samt teknisk lager for kyrkjegardsdrifta på Vistad og kyrjekontor på kommunehuset. Fjellkyrkja er ikkje ein del av kommunalt rammetilskot

Rammetilskot 2022 er justert med deflator.

Ynskje frå Fellesrådet	Kostnad	Tilrådd
Årleg el- og brannkontroll	20 000	Tilrådd
Vedlikehaldsmidlar	100 000	Det ligg allereie midlar i investeringsbudsjettet
Rapport rassikring av Mo kyrkje	50 000	Ikkje tilrådd
Rapport veggmåleri Eidsborg stavkyrkja	61 000	Ikkje tilrådd
Høgtalaranlegg i kyrkjene	350 000	Ikkje tilrådd
Utsifting av el-anlegg	660 000	innarbeida i investeringsbudsjett/investeringsramma
Kjøp av areal Mo-kyrkjegard	500 000	Ikkje tilrådd

Endring av feste-avgifter	200 000 – 250 000	Innarbeida i budsjett. Fellesrådet disponerer auka inntekt
---------------------------	----------------------	--

5.4. Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde 1 og felles – Sentraladministrasjonen		
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål
5.4. 1.	Elements, nytt sak/arkiv-system	Ta i bruk Elements i begynninga av 2022
5.4.2.	Kompetanse om økonomi Forvaltningsrevisjonsrapport om økonomistyring påpeikar m.a. tilstrekkeleg kompetanse innan budsjettering og budsjettstyring. Kommunen skal sørge for at det blir arrangert kurs til alle i leiinga.	Meir kompetanse og tryggleik når det gjeld budsjettering og økonomistyring. Medvitne om kva økonomiansvar inneber.
5.4.3	Rullering av økonomi og finansreglement	Innan 2022
5.4.4	Revidering av arkivplan. Arkivplanen i Tokke er frå 2014.	Få på plass plan som tilfredsstiller dagens krav
5.4.5	10-faktor - medarbeidarundersøking	Oppfølging og etterarbeid etter gjennomført medarbeidarundersøking
5.4.6	Ny tenesteytingsavtale mellom Tokke kommune og kyrkja	Fullført i 2022
5.4.7	Fullføre ros-analyse for Tokke kommune	Innan 2022
5.4.8	Ferdigstille eigarskapsstrategi	Innan 2022
5.4.9	NAV Vest Telemark har trong for å jobbe for å få ein felles kultur og vil kjem til å jobbe mykje med arbeidsmiljø og fellesskap. Slike tiltak blei sett på vent då pandemien slo til. Det vil og vere auka fokus på sikkerhet .	I løpet av 2022

6 Planområde 2 Oppvekst, kultur og idrett

6.1 Økonomi

- Planområde 2 har ei nettoramme for 2022 på kr 71,9 mill. Det er tilført netto kr 150 000 i 2022, redusert til kr 50 000 frå 2023, jf tabell 3.

Planområde 2 har store faste utgifter på kulturområdet, som gjer at utgifter til kultur pr. innbyggjar vert høg. Å samanlikne utgiftene til kultur mellom kommunane er vanskeleg. Det er avhengig av kva som blir lagt inn i KOSTRA-registreringa.

Det er om lag 2,3 mill. som er bundne opp i faste kostnader på kulturområdet i Tokke.

	Tokke	Vinje	Seljord	Nissedal	Kviteseid	Fyresdal	Kostra gr 6
Besøk i folkebibliotek pr. innbyggjar (antal)	4,5	1,4	3,7	0	1,7	2,3	1,9
Utlån pr. innbyggjar	4,6	3,1	3,7	2,8	1,7	6,1	2,2
Besøk pr. kino framsyning (antal)	30,1	34,3	31,6	18,5	20,5	21,1	19,5
Barn 6-15 som er i kulturskulen (%)	52,8	32,2	26,2	26,2	27,3	35,4	23,6
Netto driftsutgifter til kultursektoren pr. innbyggjar	8 049	6043	3197	3873	2831	6 590	3 288

SSB: KOSTRA 2020

Folkebiblioteket i Tokke har eit godt besøkstal og driv økonomisk effektivt, især om ein ser det opp i mot det store besøkstalet. Vest-Telemark vidaregåande skule dekkjer ei 50% stilling på biblioteket.

I Kulturskulen er talet langt over alle kommunane i Vest-Telemark og KOSTRA-gruppe 6 i antal born i aldersgruppa 6-15 år som nyttar seg av tilbodet.

Besøkstalet på kinoen har gått ned i alle kommunar på grunn av Covid -19. Besøkstalet har likevel vore bra samanlikna med andre kommunar og KOSTRA-gr. 6.

Nokre viktige økonomiske nøkkeltal for barnehagen:

	Tokke	Vinje	Seljord	Nissedal	Kviteseid	Fyresdal	Kostra gr 6
Netto driftsutgifter pr barn i aldersgruppa 1-5 år	253282	237304	212736	293750	168207	252850	187878
Netto driftsutgifter i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	9,7	13,4	12	13,8	8,3	8,7	9,9

SSB: KOSTRA 2020

Netto driftsutgifter pr. born i barnehagen er redusert frå 2019 til 2020 med kr 27 669 pr. born. Nedgangen skuldast strukturelle endringar. Det er forventat at dette beløpet kan stige på grunn av drift av Byrte barnehage.

Netto driftsutgifter av kommunens budsjett brukt til barnehage er nær tilsvarende KOSTRA-gruppe 6.

Nokre viktige økonomiske nøkkeltal for grunnskulen:

	Tokke	Vinje	Seljord	Nissedal	Kviteseid	Fyresdal	KOSTRA gr 6
Netto driftsutg. pr. elev	171983,9	169529,3	146956,9	188597,9	163369,9	195798,7	163 008
Elevar med spesialundervising	4,4	8,6	10	8,5	11,9	11,5	9,6
Årstimar til spesialundervising pr. elev	262,6	157	240,5	296,9	239,7	280,8	187,1
Gjennomsnittleg grunnskulepoeng (antal)	46,5	42,6	43,4	40,4	45,2	43	42,5
Netto driftsutgifter	21	20,6	23,8	24,6	19,2	26,1	20,9

grunnskulesektor (202, 215, 222, 223), i prosent av samla netto driftsutgifter (prosent)							
---	--	--	--	--	--	--	--

SSB: KOSTRA 2020

Samla vurdering

Tokke kommune har etter forholda ikkje dyr drift av grunnskulen. Ein ligg nær beløpet som er for drift av grunnskule i KOSTRA-gr. 6, og det er berre Kviteseid og Vinje som brukar mindre av kommunen sitt totale budsjett på skule. Bemanninga i grunnskulen har vore redusert med mange årsverk (5-6) gjennom fleire omgangar frå 2011/2012.

Tokkeskulen har ei kostnadseffektiv drift og ein bør vere varsam med å redusere talet på årsverk. Derfor blir det nå berre føreslått ei innsparing med 50% frå 01.08.22.

6.2 Arbeidsområde og funksjon, årsverk og stillingar

Årsverk i planområde 2 pr. 01.10.20	89,01
Årsverk i planområde 2 pr. 01.10.21:	91,31
Auke	2,3

Auken skuldast 0,5 årsverk på prosjektstilling, og resten på grunn av auke av drift ved Byrte barnehage.

6.3 Utfordringar

Planområde 2 sine utfordringar:

Personalsituasjon:

Oppvekstsektoren har gjennom lovgjevinga dei siste åra blitt sterkt styrt på minimumsbemanning og utdanningskrav. Me har nokre fag i grunnskulen der me ikkje har nødvendig fagkompetanse, som lovverket krev. Ein må derfor halde fram satsinga med å nytte seg av kompetanseheving, der staten finansierar store delar av utgiftene.

Det var få kvalifiserte lærarar og barnehagelærarar på søkjarlistene, haust 2021. Skulane fekk tilsett kvalifiserte lærarar i dei fleste stillingane, men dette med små marginar.

Barnehagen har lagt bak seg nokre år med høg andel pedagogar i barnehagen. Situasjonen har no endra seg. I haust har me konstituert pedagogisk leiar og ein har tilsett personar med anna relevant høgskulefagleg bakgrunn i stillingane. I følge *Barnehagar mot 2030. Strategi for barnhagekvalitet 2021-2030*, er ambisjonen at 50% av dei tilsette skal vere barnehagelærarar innan 2025.

Rekrutteringstiltak kjem opp som eiga sak.

Det er generelt krevjande med mykje sjukefråvær/ vikarbehov både i skulane og barnehagane.

Bibliotek:

Som andre kulturtilbod har biblioteket vore gjennom ei spesiell tid, med koronarestriksjonar, vesentleg lågare aktivitet og redusert bruk. Det er godt å kunne gå tilbake til normal drift og meir opent med tilgang kveld/laurdag. Me ser at det er behov for å satse på tiltak og aktivitet som engasjerer, slik at me kjem ut av «dvalen» og kan gjenreise biblioteket som ein viktig aktør i lokalsamfunnet, for ulike aldersgrupper. I 2022 vil me difor ha spesielt fokus på den delen av samfunnsrolla som handlar om å drive aktiv formidling og biblioteket som ein møteplass. «Folkebibliotekene skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling (...) Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt.» (Lov om folkebibliotek, §1)

Tokke bibliotek har tatt initiativ til ei lesekampanje for vaksne, «Vinterles», som me vil gjennomføre saman med dei andre biblioteka i Vest-Telemark. Det er vidare eit mål om å kunne tilby eit variert utval arrangement gjennom året, i partnerskap med andre lokale aktørar som skule, lag og foreiningar, museum, hotell mv.

Løysing for sjølvbetening er under etablering på filialen i Høydalsmo og er venta å stå ferdig innan januar 2022. Me treng litt tid på å innarbeide system og nye rutinar, men har som mål å kome i gang med meir opent og utvida opningstid i løpet av fyrste halvår. Ei meir fleksibel og brukarvenleg utlånsløysing vil også vere eit gode for skulen og barnehagen i Høydalsmo.

Eit godt skulebibliotek som er integrert i undervisinga blir sett som viktig for det totale læringsutbyttet til elevane. Tokke bibliotek ynskjer å halde fram med ei særskild prioritering av tilbodet til barn og unge og vektleggje rolla som skulebibliotek (grunnskule og vgs). Ein må jobbe vidare for å få eit endå tettare samarbeid med skule og lærarar.

Vest-Telemarkbiblioteka har felles biblioteksystem, Mikromarc. Dette er i ferd med å bli fasa ut og me må inn i ein anbudsprosess for å kunne velje nytt system. Tokke bibliotek må ta ein aktiv rolle i arbeidet.

Barnehage og skule:**Skulane:**

Begge skulane har fått avvik på ventilasjon. Det er trong for utbetring av ventilasjonsanlegget på begge skulane. Leining, tilsette og verneapparatet ser ventilasjon som viktigare enn heis i Høydalsmo. Ein må heller vurdere heis om det skulle bli trong for det.

Eiga sak i høve utbetring av Tokke skule.

Spesialrom (formingsrom) på begge skulane treng opprusting og vedlikehald.

- Minimumsbemanning – lovkrav skule (så godt som innanfor i skule)
- Utdanningskrav i grunnskulen (basisfaga) – me har pt. ikkje nok fagkompetanse til å tilfredsstille nye utdanningskrav. Det vil vere trong for at fleire lærerar nyttar seg av statlege ordningar med vidareutdanning

- Fagfornyng i skulen
- Innføring av Visma – sikker sak

Barnehagane

Bygging av ny barnehage i Høydalsmo er påbyrja og alle ser fram til at ein ny barnehage i Høydalsmo står ferdig. I byggeperioden er barnehagetilbodet flytt til Lårdal med to aldersdelte grupper/avdelingar.

- Minimumsbemanning – lovkrav i barnehage (så godt som innanfor i barnehagane).
- Innfasing av nye bestemmingar i barnehagelova §§ 41-43. Dette krev at barnehagen får høve til å arbeide pedagogisk, systematisk og langsiktig.
- Innføring av Visma – sikker sak.
- *Barnehagar mot 2030. Strategi for barnhagekvalitet 2021-2030* :
Mål om at alle barn skal få eit godt barnehagetilbod, uavhengig av kvar dei bur og kva slag barnehage dei går i. Regjering har som mål at barnhagane skal vere profesjonelle læringsfellesskap som systematisk arbeider med å utvikle kvalitet, og som har leiarar og tilsette med relevant kompetanse. Alle barnehagar skal sikre at barn har trygge og gode barnehagemiljø som fremjar helse, trivsel, leik og læring. Relasjonar mellom tilsette og barn er viktig.

Tokke kulturskule

Grunna små stillingar og avgrensa tilgang på undervisinglokale har personalet i kulturskulen lite fellestid, og ingen dag der alle tilsette er på jobb samstundes. Dette gjer det utfordrande å få til fellesøktar der ein arbeidar med pedagogikk eller anna fagleg påfyll i fellesskap. Dette same gjer det vanskeleg å nå målet i handlingsprogrammet om «*utveksling av kunnskap og ressursar med grannekommunanes kulturskular*». Kulturskulen arbeidar med å i større grad legge til rette for auka samarbeid i dei små romma der det er mogelegheit for det.

Ungdomsklubben:

Ungdomsklubben er open 3 dagar i veka og følgjer skuleruta. Under covid-19 nytta ein torsdagar kun for vidaregåande elevar, men med dårleg oppmøte. Difor er det gjort eit val om å opne opp igjen for alle på torsdagar etter haustferien.

Det er mange ungdomar frå Tokke, så bemanninga er viktig å oppretthalde slik som den er pr. dags dato. På tysdagar er det to tilsette på jobb, på fredagar er ein tre, og inntil vidare har ungdoms- og fritidsleiar vore åleine på torsdagar. Klubben brukar heile huset tysdag og fredag, og kun U- etg. på torsdagane. Totalt er det 3 tilsette og 3 vikarar.

I løpet av veke 41 blir det montera ny skatepark, og det er noko mange har gleda seg til lenge. Det blir jobba med å prøve å skaffe midlar til nytt digitalt PA-utstyr til rockeverkstden, da det analoge anlegget ein har nå byrjar å bli dårleg og lite funksjonelt.

Det har blitt arrangert paintball nokre gonger etter at Covid-19-restriksjonane blei oppheva. LAN-party blir 3.-4. desember og rusfritt arr. 28 januar 2022 med Bootlegs som band.

Ferie- og fritidsaktivitetar for barn og unge:

Tokke kommune ynskjer å legge til rette for at born og ungdom i Tokke kan treffast gjennom aktivitet og i feriane. Aktivitetane bør i hovudsak skje i samarbeid med friviljuge lag og organisasjonar, men det er òg aktuelt å samarbeide med aktørar som tilbyr meir omfattande kurstilbod. I prosjektet «Frå haldning til handling» er målet er å utarbeide ein plan for korleis kommunen kan bidra til å etablere gode haldningar hjå innbyggjarane. Forebyggjing av utanforskap er eit viktig delmål i prosjektet. Det bør gjennom rekruttering til aktivitetane arbeidast særskilt med å få utsette grupper som i utgangspunktet har lav deltaking, til å nytte ordninga.

Kommunens lag, foreningar og ulike friviljuge grupper bidrar til å skape sosiale møteplassar, der deltakarane kan oppleve samkjensle og mestring. Med lågt innbyggjartal er desse laga og gruppene sårbare for låge deltakartal, som igjen kan føre til låg inntekt, samt stor «slitasje» på friviljuge vaksne. Difor ønskjer kommunen å hjelpe til med å synleggjere dei aktivitetstilboda som finnes i kommunen, i håp om at det kan hjelpe lag og grupper med rekruttering. Det igjen vil kunne bidra til ein auka aktivitet gjennom heile året, fordeling av dugnadsarbeidet på fleire vaksne, og auka inntekt til friviljuge lag og grupper.

Aktivitetar i regi av kommunen bør vere gratis å delta på, slik at alle born og vaksne skal få moglegheit til å delta i fritidsaktivitet uavhengig av familiens økonomi. Kommunen bør difor syte for tilretteleggjing, koordinering, mat og transport, samt ei økonomisk støtte til friviljuge lag og organisasjonar som tilbyr aktivitet. Målgruppa for sommarskolen bør vere alle born og unge i Tokke, mellom 6 og 18 år. Lærlingar, hybelbuarar i Tokke og ungdommar frå Tokke som går på andre skular i fylket bør òg få tilbod om å delta på aktivitetane.

I haustferien 2021 var det følgjande tilbod: Båtførarprøve (to fullteikna kurs, totalt 31 deltakarar), Rideleir i Seljord/turridning i Bø (fullteikna), Padletennis med instruktør, Elgjakt med Tokke JFF, Motorcross med Skafså Motorsportklubb. Det blei sett opp busstransport for rideleir/turridning og for Motorcross.

Ein bør starte samarbeidet med aktuelle lag og organisasjonar, Ungdomsklubb og skulane tidleg i forkant (inkl. VGS) av feriane, for å sikre at alle heimar får informasjon om tilboda i god tid. Ein bør sjå aktivitetstilboda i samanheng med SFO i feriane. Kommunen bør syte for busstransport til/frå utkantane av kommunen, slik at tilbodet er tilgjengeleg for alle.

Haldningsskapande prosjekt - Frå Haldning til Handling

Målet med prosjektet er å utarbeide ein plan for korleis Tokke kommune kan bidra til å etablere gode haldningar hjå barn, ungdom, unge vaksne og foreldre. Ein ventar å sjå resultat av det haldningsskapande arbeidet gjennom korleis befolkninga handlar i ulike situasjonar. Det er tilsett ein prosjektleiar i 50 %-stilling i prosjektperioden, fram til hausten 2023.

Nokre døme på fokusområde for det haldningsskapande arbeidet:

- Haldning til korleis utanforskap og mobbing påverkar oss alle
- Haldning til bruk av sosiale media
- Haldningar til køyring i høg hastighet og i rus
- Gjere alle medvitne på korleis egne grenser er med på å påverke våre handlingar

Prosjektet er organisert i tre nivå: styringsgruppe, arbeidsgruppe og ressursgruppe. Arbeidet er leiarforankra for at det skal vere varig over tid. Det blir utnevnt eit kartleggingsteam, som skal gjere ei grundig kartlegging i samarbeid med KoRus Sør knytt til fokusområda. Ein skal ta i bruk kartleggingsmodellen [HKH \(Hurtig Kartlegging og Handling\)](#) i innsiktsfasen av prosjektet, og nytte resultata frå kartleggjinga som eit viktig grunnlag for tiltaksdokumentet som skal gjelde for alle delar av organisasjonen. Tiltaka skal systematiserast i eit årshjul med aktivitetar/tiltak. Resultata frå UngData-undersøkjinga blir viktig i dette arbeidet.

6.4 Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde 2		
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål
5.4.1	Utviklingsarbeid i barnehage og skule	Fagfornying – skulen fekk nye læreplanar frå hausten 2020 og det er framleis mykje utviklingsarbeid knytt til dette også i 2021/2022.
		MOT i skulen og skulen som samfunnsbygger
		IBSM
		Tidleg innsats i barnehagen og inkludering
		Innføring av dysleksivenleg skule
		Kunnskap om tilknytingsstrategiar og utviklingspsykologi
		Implementering av elektronisk verktøyet VISMA Sikker sak både i barnehage og skule.
		Innfasing av barnehagelova §§ 41-43
		BTI- Implementering av modell. Sikre gode rutiner ved uro for barn og unge. Ta i bruk modellen,- faste treffpunkt, bruk av t.d. case. Fokus på tidleg innsats.
5.4.2	«Aktiv og synleg kulturskule» Tokke kulturskule skal bli ein viktig ressurs og kompetansesenter for kultur.	Ferdigstille lokale læreplanar ut frå kulturskulens nasjonale rammeplanar
		Leggje til rette for utveksling av kunnskap og ressursar med grannkommunanes kulturskular – kontinuerleg arbeid
		Auka samarbeid med elevrådet på skulane og ungdomsrådet – aktiv deltaking frå rektor
5.4.3	Formell kompetanseauking	<i>Barnehagen:</i> Kompetanseauking med fokus på det pedagogiske tilbodet, særskilt inn mot to område – inkluderande barnehage. Jf. kompetanseplan
		<i>Skulen:</i> sikre naudsynt kompetanse i basisfaga, som stettar lovkrav.
		Fagfornying medføre auka kompetansebehov. Døme på dette er kunnskap om programmering.
		<i>Kultur og administrasjon:</i> Ein legg til rette for kompetanseauking som er relevant for stillingane.
		<i>Kulturskule:</i> Pedagogisk kompetanse
5.4.4	Planarbeid	Ferdigstille idrett- og friluftspanen
		Ferdigstille nye utviklingsmål (visjon) for barnehagen
		Ferdigstille nye utviklingsmål (visjon) for skule
		Fullføre fritidserklæring

		Starte opp arbeidet med plan for kultur og frivillig arbeid
		Arbeid med planen: Frå Haldning til Handling
5.4.5	Bibliotek	Prioritere formidling og tilbod til barn og unge. Samarbeide tett med skulane. Arrangere fleire lesestunder og bokprat for klasser og barnehage. Halde fram satsinga på Sommarles.
		Halde fram med samarbeid med Tokke Seniornett og Frivilligsentralen om tilbod til alle innbyggjarar innan opplæring i grunnleggande digital kompetanse.
		Gjennomføre lesekampanje for vaksne; «Vinterles»
5.4.6	Kulturhuset	Utover Bygdekinoen, Teater Ibsen, Folkeakademiet og biblioteket sine arrangement vil ein forsøke å ha åtte tilstellingar i året.
5.4.7	Ferieaktivitetar for å inkludere barn og unge	Vidareføring i 2022. Fritidskort
5.4.8	Bookingsystem	Tokkenett

Høydalsmo skule:

	2018/20219	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Elevar	61	63	66	65

Tokke skule:

	2018/20219	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Elevar	196	195	183	177

Tokke skule Åmdals Verk:

	2018/20219	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Elevar	12	8	7	5

Det blei vedteke 2-årig drift på Tokke skule Åmdals Verk fram til haust 2022. Det kjem eiga sak på vidare drift.

Utdanningsforbundet kjem med fylgjande uttale:

«Utdanningsforbundet Tokke og Fagforbundet Tokke forhold seg til det opprinnlege vedtaket i sak 14/13 i kommunestyret. Me meiner at det ikkje er pedagogisk forsvarleg å drive ein

skule med så lite elevgrunnlag. I tillegg er det økonomisk uansvarleg i høve til den stramme økonomiske situasjonen me er inne i no. Me ynskjer skule på Åmdals Verk når det er elevgrunnlag».

Dalen barnehage:

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Barn	43	48	45
Tal på plassar pr. 01.08	69	65	60

Høydalsmo barnehage:

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Barn	24	19	19
Tal på plassar pr. 01.08	31	25	26

Byrte barnehage:

	2021/2022		
Barn	6		
Tal på plassar pr. 01.08	8		

6.5 Investering:

Lydisolerte rom på Tokke bibliotek/ kulturhus:

Tokke kulturhus har mange ulike brukargrupper og skal dekkje mange behov og funksjonar. Det er etterspurnad etter møterom og dei som ein har er ofte fullteikna. Kulturskulen må bruke møterom til undervising utover dagen. Musikkundervisinga til Tokke skule treng fleire mindre rom til gruppearbeid, og det er problem med støy for andre brukarar. Det er kome melding om avvik frå skulen som gjeld dette.

Særleg kjem me til kort når det gjeld å tilby elevar frå vidaregåande skule eit greitt studie- og arbeidsmiljø. I dag er det to «rom» i andre høgda på hovudbiblioteket som er tiltenkt eige arbeid ol. Desse avlukka har ei slik utforming at dei ikkje er lydisolert, og dei fungerer ikkje i tråd med tenkt funksjon. På grunn av takkonstruksjon og ventilasjon er det komplisert å bygge om desse. Eit godt alternativ er løysinga «Framery». Dette er lydisolerte einingar som kan monterast på enkelt vis, med integrert system for ventilasjon og det er berre å plugge til næraste kontakt. Dette vil vere ei fleksibel

og funksjonell løysing, som vil gjere kulturhuset meir attraktivt og allsidig. Tiltaket ligg i investeringsbudsjettet, men det er behov for å auke til kr 400 000.

Kostnad: kr 400 000

Opparbeiding av nytt uteområde ved Tokke skule (nærmiljøanlegg):

Lio Auto AS fekk kjøpe tilleggsareal frå Tokke kommune, som har vore nytta som friområdet/skogsområde for elevane på Tokke skule.

Kommunestyrevedtak frå 16.03.2021, står det i pkt. 5 at

«Rådmannen må i samråd med skulen sjå om dei kan finne anna naturleg leikeområde i nærleik til skulen. Løysing og finansiering av dette blir lagt fram for formannskapet».

Elevane ved Tokke skule har eit ønskje om ei hinderløype og eventuelt eit laftesett til å bygge hytter.

Elevrådet ved Tokke skule har fått i oppdrag å innhente alternativ på ulike hinderløyper, prisar og kostnad. Dei må skrive søknad til kommunen, og ein må søkje om spelemidlar.

Kostnad: Kr 400 000 Av dette håpar ein at 50% blir dekt av spelemidlar.

Vedlikehald Tokke skule:

Tokke skule har eit stort behov for oppgradering. I kommunestyret den 10.12.2020 ber kommunestyret administrasjonen gjennomføre eit forprosjekt av kva som er føremålsteneleg å gjere knytt til opprusting av Tokke skule. Etter anbudsrunde blei Børve & Boschenius valt som tilbydar Rapport blei ferdig i slutten av september 2021. I rapporten blir det lagt fram 4 alternativ. Dette kjem som eiga sak.

Nye miljøforskrifter for kunstgrasbaner

Ny §23A i Forurensningsforskrifta blei vedteke av Regjeringa den 7. april 2021. Målet er å sette inn tiltak for å redusere spreidning av granulat på nye, rehabiliterte og eksisterande kunstgrasbaner for å ivareta kunstgrasbanen med omsyn til miljø, kvalitet og økonomi. Forskrifta trådde i kraft 1. juli 2021.

Tiltak for å hindre at granulat blir spreidd utanfor banen er følgjande:

- Krav om fysisk barriere rundt banane
- Handtere drems- og overvatn (Granulatfilter i kummene).
- Hindre spreiding frå brukarar og vedlikehaldsutstyr
- Informasjon
- Handtering av granulat
- Snodeponi
- Kunnskap og dokumentasjonsplikt
- Substitusjonsplikt. (Velge et mer miljøvennlig produkt hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe).

Tiltak som fysisk barriere på minst 20 cm og substitusjonsplikt er først gjeldane når banen rehabiliterast eller når ein byggjer ny bane. Ein anbefalar likevel at fysisk barriere nedst på gjerdet uansett utførast saman med øvrege tiltak, sjølv om dette altså ikkje er eit krav frå denne dato.

Dersom ein ser at en ikkje kan klarer dette innan tidsfristen, ber Miljødirektoratet om at ein at det lages ein plan for korleis og når dette skal gjerast.

Kostnad: Tiltaka vil medføre ein betydeleg kostnad. Det bør lagast ein plan i løpet av 2022 for korleis ein skal løyse tiltaka.

7. Planområde - 3 Helse- og omsorgsetaten

7.1. Økonomi

Planområde 3 har ei nettoramme for 2022 på kr 86,6 mill. Det er tilført ekstra til ramma med kr 4,3 mill. i 20200, nedjustera med kr 1,4 mill. frå 2023, jf tabell 3.

Dei siste åra har det vert gjort innsparingar i alle avdelingar i helse og omsorgsetaten. Ein er på eit nivå der innsparing blir meir utfordrande, og ei ytterlegare reduksjon bør gjerast gjennom samarbeid med andre kommunar. Enkelte avdelingar består av få tilsette og reduksjon vil gå under det som beteknas som minimumsbemanning. Demografiske utfordringar stiller store krav til omsorgstenesta, samtidig som kommunane må yte meir førebyggjande helsetenestar for å hindre store utgifter i framtida. Pandemien har også satt fokus på kor viktig det er med nok grunnbemanning i avdelingane, for å klare å handtere kriser og uventa hendingar. Eventuelle innsparingar må gå på oppgåver som ikkje er lovpålagte. I helse og omsorg er desse tenestar heimevaktemeister, og det er heller ikkje normert kor stor dagavdeling for demente ei kommune skal ha. Heimevaktemeister fylgjer opp arbeid med hjelpemidlar og tryggleiksalarm. Dette blir det ikkje mindre av i framtida, tvert imot blir det bare fleire hjelpemidlar. Begge desse tiltak går som førebyggjande tiltak og er med på avlaste innbyggjarar, pasientar og familiar i stor grad. I tillegg vil fjerning av begge desse bare forskyve arbeidsoppgåver over til andre. Oppgåvene forsvinner ikkje. Frå etaten tilrår enn ikkje innsparing på noko av desse områda. Tvert imot så anbefaler enn heller å auke innsatsen og utvikling av dagavdeling.

Avdelingane arbeider jamleg med forbetring og utvikling av tenestane, til trass av pandemien. Fortsatt pregar pandemien den daglege drifta og det brukas fortsatt mykje tid til vaksining og oppfølging både internt og eksternt.

Korona pandemien vil også prega kommunane og tenestane 2021. Det er tatt høgde for at pandemien fortsatt vil påverka tenestane gjennom det kommande året.

Samhandlingsreforma, som starta opp i 2012, konkluderte med at den demografiske utviklinga, og behovet for tenestar ville truga samfunnets, og kommunanes økonomiske bærekraft. Kommunane skal sjølv ta ansvar for sine innbyggjarar og deira behov for helsetenestar. Alle kommunar starta oppbygging av helsetilbod for å auke innsatsen for å førebyggje sjukdom og uhelse. Førebygging er vanskeleg å måle og det tek tid, før resultat blir synlige, og konsekvensar har betydning for framtida sine helse og omsorgstenestar. 47 % av innbyggjarane er over 50 år. Det er svært viktig å førebyggje sjukdom i denne gruppa, då det kan vera med å avlaste behov for tenestar seinare i livet.

Utgifter kommunale helse og omsorgstenestar per innbyggjar (kr), 2020.

	3820 Seljord	3821 Kviteseid		3822 Nissedal	3823 Fyresdal	3824 Tokke	3825 Vinje	KOSTRA gruppe 3(2019) 6 (2020)
2019	36 685	40 958		48 245	46 404	50 433	50 908	40 714
2020	36 589	40 351		47 238	44 594	49 306	49 962	45 310

Kilde: SSB

7.2. Årsverk og stillingar

Avdeling	2016	2018	2019	2020	2021
Administrasjon	2,4	3,2	3,4	3,0	3,0
Læringer				3,0	3,0
Heimetenesta	24,84	21,78	21,79	23,59	22,99
Enkelt brukar heimeteneste			5,0	5,0	5,0
Institusjon	36,1	32,25	32,25	30,58	30,18
Åheim bufellesskap	10,6	10,6	10,6	5,6	5,4
Enkelt brukarar Åheim	3,67	3,67	6,0	11,0	11,0
Kjøkken	4,51	4,51	4,51	4,51	4,31
Legeteneste	7,3	7,9 (inkl avdelingsleiar helse 0,6)	8,3 (inkl avdelingsleiar helse 1,0)	8,3	8,3
Helsestasjon- skulehelse/jordmor	3,4	3,4	3,2	3,2	3,2
Fysio/ergoterpi	2,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Psykisk helse	4,0	3,6	4,6	4,6	4,6
Total	98,42	93,23 (Enkeltbrukarar 3,67) *	101,97 (Enkeltbrukarar 11,0) *	105,38 Inkludert læringer 3 (Enkeltbrukar 16,0)	103,98 inkludert 3 læringer (Enkeltbrukar 16,0)

* antal enkeltbrukar er feilregistrera 2018 og 2019.

Etaten har arbeida aktivt med å auke små stillingar over år og denne utviklinga er viktig å aktivt fortsette med. Ein effektiv måte å gjera det på er å bruke fleksible turnusordningar som til døme årsturnus. Institusjon har hatt årsturnus over lenger tid og går inn på sitt 4.e år,

mens heimetenesta startar med sitt fyrste i desember i år. Åheim bufellesskap er ikkje langt etter og vil også starta etterkvart. Gode turnusordningar er både godt for brukarane, som får færre tilsette å forholde seg til, gjennom auka stillingar, og for personale, som kan vera med å påverka si eiga arbeidstid. Det er ei bra ordning for både småbarnsforeldre og for eldre arbeidstakarar. Rekruttere og behalde kompetent arbeidskraft er det viktigaste for etaten og for året som kjem er det foreslått å sette verk eit eiga utviklingsprosjekt for rekruttering i helse og omsorg. Her bør enn sjå på både tiltak med omsyn til rekruttering, men også tiltak for å ivareta og bruke kompetansen riktig på avdelingane. Ein bør starte med institusjon i 2022 og vidare i andre avdelingar etterkvart.

7.3. Status og utfordringar

Behovet av tenestar er tatt ut frå regjeringa sitt verktøy, som visar tall på tenestemottakar og kor stort behovet av årsverk kommunen vil ha frem mot 2040.

(<https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunedata/tjenestebehov2/id2507961/>)

Tabellen synar eit mindre behov i åra som kjem for brukarar i alderen 0 -66 år, men ei auke i brukarar over 67 år. Behovet for årsverk i helse og omsorgstenesta, vil også auke i sama periode. Frå 2020 til 2030 vil behovet for helsepersonell auke med 30 % og heile 60 % frem mot år 2040. Den demografiske utviklinga gjer at Tokke kommune har innbyggjarar som er over 67 år. Omsorgsbyrden aukar, samtidig som enn har behov for å satse på førebyggjande helsestensestar. Ein må difor satse både på omsorgstenestar og helsestensestar i åra som kjem, for å redusere framtida behov av tenestar. Demensutviklinga er utfordrande for det kreves høgare bemanning for oppfylgning av demens.

Barnevern:

Barnevernsreforma trer i kraft frå 01.01.2022. Reforma gjev auka oppgåver til kommunen og eit betydeleg større økonomisk ansvar for barnevernstenesta. Reforma har som mål å styrke kommunens førebyggjande arbeid og har stort fokus på tidleg innsats i heile oppvekstsektoren. Reforma har i utgangspunktet mest fokus på barnevern, men endringane har direkte konsekvens for det tverrfaglege arbeidet mellom tenester og på ulike nivå i heile oppvekstsektoren. Med bakgrunn i dette er det meir rett å kalle reforma for ein oppvekstreform.

Målet med reforma er at barnevernstenesta skal bli betre, slik at barn og familiar kan få betre tilpassa hjelp innafor dei ressursane kommunen og barnevernstenesta til ein kvar tid disponerer. Godt førebyggjande arbeid blir svært sentralt for kommunen å lukkast med. Auka økonomisk ansvar skal kompenseras gjennom auke i rammetilskotet til kommunane. Pr. no er det svært usikkert kva betyding det vil få for kommunane i Vest-Telemark. Analyser som er gjort i høve dette tyder på at det vil bli økonomisk krevjande for kommunen og at rammeoverføringar ikkje kompenserer for reelle utgifter.

Barnevernsamarbeidet i Vest-Telemark tok i 2019 initiativ til eit felles prosjekt for å førebu avdelinga til barnevernsreforma saman med kommunane Notodden, Hjartdal, Midt-Telemark, Nome og Tinn kommune. Det vart etablert prosjektet «Forpliktande samarbeid i Midt-, Vest- og Øst-Telemark om barnevernsreforma».

Institusjon :

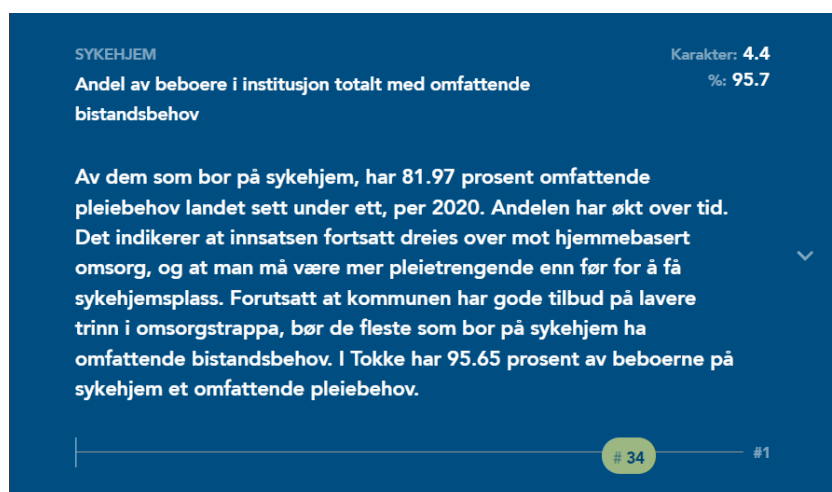
Situasjonen er ikkje endra i løpet at året. Institusjon har 28 plassar. 23 langtidsplassar (derav 7 på skjerma avdeling), 4 korttidsplassar og 1 avlastings plass. Stort sett har det vore fullt belegg i avdelinga. Tokke kommune har kjøpt plassar frå nabokommunar gjennom året, i tillegg har enn hatt fleire tilfelle med overliggar på sjukehus.

01.01.21-30.09.21

	Antal døgn	Kostnad
Overliggar døgn sjukehus	63	5 036 x 63 317 268
Døgn kommunar VT	37	2 700 x 37 99 900
Total utgift tom med september 2021		417 168

I september fikk alle kommunar tilbakemelding om at sjukehuset ikkje har kapasitet til å ivareta overliggarar og kommunane var bedt om å ta heim sine utskrivningsklare pasientar. Det er ei konsekvens av at sjukehuset reduserer sine plassar.

Den demografiske utviklinga og demensutviklinga synar til at Tokke kommune framover vil ha et auka behov for helse og omsorgstenestar på både institusjon og heimetenestar. Pasientar på institusjon har eit stort hjelpebehov, det synast i Kommunebarometeret 2020.

Det vil vera nødvendig å auke kapasiteten på institusjon i året som kjem. Dette bør gjerast som eit tiltak i på venta av bygging av nye omsorgsbustader. I fyrste omgang med 3 plassar, som bør vera langtidsplassar. Langtidsplassar gjev noko meir inntekt enn korttidsplassar og korttids plassane blir i dag bruka til langtids pasientar. Når tilgangen på plassar på institusjon er for dårleg, gjev det negative konsekvensar for heile omsorgstenesta og skapar utfordringar på alle områder, og belastinga aukar for mange avdelingar.

Gjennom omdisponering av personale har enn klart å styrke bemanninga i nokon grad på skjerma eining, det har vore bra. Men med bare har sju tilrettelagte plassar er det fleire pasientar som ikkje har eit godt nok tilbod, slik som situasjonen er i dag. Belegget på institusjon har generelt vert høgt gjennom dei siste to åra. Som tidlegare meldt er mimumsbemanning på institusjon vanskeleg å vurdere. Belegg, pleietyngde og kompetanse har betydning. Det er også tydeleg at det er andre ting som påverkar bemanningsnorm, som bland anna byggnadsmessig utforming, bruk av hjelpemidlar og

velferdsteknologi, avstand til sjukehus og legevakt. Alt dette er ei utfordring som må løysast dei neste åra. Husbanken og Statsforvaltar var på befaring tidleg i september for å sjå på kva som bør gjerast i helse og omsorg. Dei støtter ei ombygging og fornying av helsesenteret. Det blir viktig å komme i gang med planlegging i løpet av fyrste halvdel 2022.

Heimetenestane:

Tokke kommune har dei siste åra satsa på at innbyggjarane i størst mogeleg grad skal bu i eiga heim. Resursane i heimetenesta er styrka seinast 2018 for å styre tenestane mot eit auke heimebuande. Kommunebarometeret for 2020 synar til at fleir pasientar bur heime i Tokke kommune. Alle kommunale bustader er tatt i bruk, og det er behov for bygging av fleire sentrumsnære bustader. Det er mange demenspasientar som bur heime både i eiga hus og i kommunal bustad. På omsorgssentret er det ei større gruppe pasientar med forskjellig grad av demens. Det er både utfordrande med manglande moglegheit for skjerming. Det skapar ei etisk problemstilling som er vanskeleg å løyse med dei demensplassar vi har i dag.

2018 blei det lovpålagt med dagaktivitetstilbod for demente. Dagavdelinga har opent tre dagar i veka og er ei viktig avlastning for mange familiar. Støtta frå dagavdelinga gjer at fleire pasientar kan bu heime lenger og utsetter flytting til omsorgsbustad eller insitusjon. Det er eit godt forebyggjande tiltak som bør utviklas til å omfatte fleire pasientgrupper. Dagavdelinga trenger meir plass og det er høg tid å sjå på eventuelle løysingar når enn planlegger ombygging på institusjon. Husbanken gjer god støtte til ombygging av dagavdeling. Enn ser på mogelegheiter for eit auka samarbeid mellom avdelingar og på den måten mobilisere meir personale. Samarbeid med frivillige blir også viktig framover, slik at dei kan vera med å avlaste omsorgstenesta med aktivitetar. Manglande skysstilbod gjer at ikkje alle kan bli med på tilbod. Ei buss til fellesskapet hadde løyst utfordringa og fått fleire til å nytte seg av tilbodet.

Heimevaktmeister er ikkje eit lovpålagt tilbod, men svært viktig for kommunane. Heimevaktmester driver til stor del med å kjøre ut hjelpemiddel til heimebuande og installere og fylgje opp tryggingssalar. Hjelpemiddelssentralen har lagt over mykje meir arbeid til kommunane dei siste åra og det er til stor del heimevaktmeistar og ergoterapeut som installerer, tilpassar og reparerer hjelpemidlar i kommunen.

Åheim bufellesskap:

Det var tidlig i 2020 vedtatt ei gjennomgåing av drifta på Åheim bufellesskap. Oppgåva har ikkje vert gjennomført i løpet av året, på grunn av at det ikkje har vore moglegheit til å finne nokon som har tatt på seg oppdraget. Bakgrunnen for gjennomgåing er for å sjå om drifta er i tråd med vedtak. For å få gjennomført gjennomgåinga er det nødvendig å leggast inn som eit prosjekt i 2022, slik at enn kan få kjøpt inn konsulentbistand til gjennomføring.

Det siste året har ytterlegare brukarar komme over grensa for særleg resurskrevjande omsorgstenestar. At det er fleire brukarar som kjem over grensa, visar at det er fleire brukarar som får eit auka behov for bistand og hjelp. Fleire av bebuande blir eldre og det er ei naturleg utvikling.

Fleire av omsorgsbustadene på Åheim er i behov for oppussing og fornying.

Åheim sitt lokale aktivitetstilbod BABU fungerer svært bra. BABU har eit fast samarbeid med Røde kors om innsamling av flasker og bokser, og har nå fått anledning til å bruka lokala på

Vistadmoen. Det betyr at dei ikkje lenger brukar lokalar ved Dalen Mekaniske. BABU driv også med mykje anna arbeid slik som vatning av blomster i sentrum, der dei også får ei inntekt. BABU har i fleire år bruka bussen til Tokke helsesenter, men den er veldig gamal og slitt. Det er behov for ei ny buss for å kunne vera i aktivitet.

KVITO

Per juli 2021 har Tokke kommune 4 statlege VTA plassar og 1 kommunale plassar på KVITO. I vår var det laga vedtak om at alle eigarkommunar skal gå inn med ei medfinansiering av drifta på KVITO. I dag betaler kommunane 43% av den statlege plassen. Det nye forslaget inneberer ei auke av eigenandel på både stateleg og kommunal plass, slik at kommunen støtte blir 50 %. Det betyr at kommunen sin andel aukar frå kr. 6173 per plass til kr. 7 250 per plass, ei auke på kr. 1078 per plass/måned. Totalt vil det utgjera rundt kr. 75 000/ år.

I februar var det gjort vedtak på nye plassar ved KVITO, så kalla fleksiplassar. Oppfylging av plassane blir lagt til avdeling psykisk helse og rus.

Kjøkken:

Kjøkkenet er bemanna med 4,31 stillingsheimlar, etter ei reduksjon i 2021 på 20% stilling.

Det nye kjøkkenet var stilt ferdig til bruk i januar 2021. Nytt kjøkken er med på å gjera arbeidsdagen betre for dei tilsette og er tilrettelagt for ei god matproduksjon. Det blir produsert mykje mat til heimebuande i tillegg til institusjon og omsorgssenter.

Mat og ernæring er eit av satsingsområda for den nye reforma «Leve heile livet» og det er forventa ei utvikling av tiltak som skal vera med på å styrke pasientar sin rett til næringsrik og god mat.

Ein opplever at det blir vanskeleg å få rekruttert også her. Det har vore lyst ut stilling som kokk, men få søkjarar har meldt seg. Samstundes er det viktig å oppretthalde kompetansen som institusjonskokk når det er forventa ei fageleg utvikling framover.

Helseavdelinga:

Legeteneste og legevakt

	Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	
	2020	
	Avtaleform i alt	
3820 Seljord		22,8
3821 Kviteseid		16,5
3822 Nissedal		14,0
3823 Fyresdal		24,4
3824 Tokke		18,5
3825 Vinje		16,0

Tokke kommune har tre legeheimlar og ligg i mellomnivået i Vest Telemark.

Legetenesta gjennomførte ei redusering av bemanning i 2018 då diabetessjukepleiar var fjerna. Det har gjeve store konsekvensar for pasientane som nå går til fastlegen sin for oppfølging. Det er ikkje kapasitet til å føre sama type av oppfølging som diabetessjukepleiar har. I tillegg melder legane om at pasientane ikkje blir fylgt opp av den same kompetansen som diabetessjukepleiar hadde. I Tokke har vi pr i dag registrert 119 diabetespasienter. Pasientantallet er aukande. Innvandrere er overrepresentert i diabetes-statistikken. De langt fleste diabetespasientene følges opp i kommunen. Noen diabetes type I (Insulinavhengige) og alle barn går til kontroll på sykehus (diabetesteam) Diabetes er ei sjukdom der pasienten stendig står i fare for å utvikle skader ved for dårleg regulera diabetes. Dette er relativt omfattande skader som utvikling av dårleg syn /blindheit og sår på føtar /amputasjon. Skader som vil krevje relativt omfattande omsorgsbistand. Det er eit ynskje om å få attende 20 % diabetessjukepleiar for å styrke oppfølginga av diabetespasientar.

Fastlegeordninga har vert i krise det siste året. Fastlege dekkinga er under stor press, og regjeringa har i 2021 vedtatt ei utviklingsplan for allmennlegetenesta. Legetenesta har ei stor rolle i heile helse og omsorgstenesta, der legen er nøkkel til fleire tiltak

Tokke kommune har tre spesialister i allmennmedisin, noko som er den anbefalte kompetansen for fastlegar. Det gjer innbyggjarane eit svært godt tilbod. Som følge av det vil også inntekter frå HELFO auka i nokon grad.

Covid – 19 pandemien har utfordra alle deler av tenesta, men aller mest legetenesta. Vaksinerings og oppfølging av pasientar har tatt mykje tid og det ser ikkje ut som om det vil bli mindre arbeid i 2022. Det har vore eit krevjande år med mange oppgåver og rakse endringar. Til trass av det har legekontoert fungert i stort sett som normalt.

Tokke og Vinje legevakt har eit godt samarbeid, men enn ser at det er utfordrande med å få ei god drift på legevakt. Det stillas større krav til kompetanse og det er færre legar som ynskjer å ta legevakt nå enn tidligare. I 2019 var det avtalt at kommunane saman skulle sjå på ordningar som kunne forbetra og stabilisere drift av legevaksarbeidet. Det kan til døme vera turnusordningar og vikarordningar. Dette arbeid er ikkje satt i verk, men vil starta opp siste halvdel 2021.

Desentralisert kreftbehandling

Prosjektet med desentralisert kreftbehandling i Tokke har vore ei suksess. Samarbeidet mellom kommunane og sjukehuset har fungert svært bra. Prosjektperioden går nå mot sitt slutt og kommunane kan ta over drifta vidare. Eigaandelen er lagt inn i budsjettet for 2022 og vidare i økonomiplanperioden. Eiga sak er laga som går ved sida av budsjettbehandlingane.

Helsestasjon og skulehelseteneste

Helsestasjon og skulehelseteneste er ei lovpålagt oppgåva og er å sjå på som ei av kommunen sine kjernetenestar. I Tokke kommune er det for tida 2,5 stillingar knytt til helsestasjon og skulehelsetenesta, 2,0 helsesjukepleiar og 0,5 konsulent. Jordmor kjem i tillegg med 0,4 kommunal stilling og 0,6 knytt til jordmorvakt, men kostnaden av jordmorvakt er delt mellom vertskommune samarbeidet/sjukehuset og kommunen.

Statistikk synar at Tokke kommune har noko større utgifter, enn fleire andre kommunar, til helsestasjon og skulehelseteneste. Små tall blir store i dette samanheng, då tenesta må ha ei viss

grunnbemanning. I tillegg er Tokke kommune vertskommune for Vest Telemark Vidaregåande og brukar rundt 0,6 stilling for å fylgje opp skuleelevar der.

I løpet av pandemien har det vore stor press på spesielt skulehelsetenesta. Mange ungdomar søker hjelp og mange fleir enn før har problem med å komme seg gjennom skulen og livet.

Skulehelsetenesta arbeidar godt saman med vidaregåande.

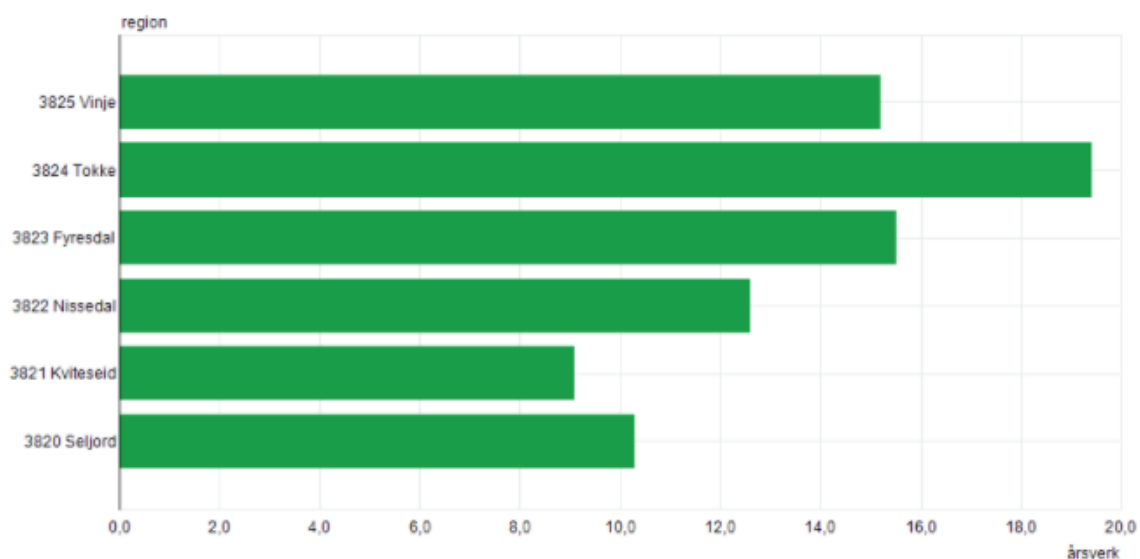
For å oppnå større fagmiljø så kan det vera aktuelt å sjå på eit samarbeid med andre kommunar, men det må vera nærleik til helsestasjon i ei kommune som Tokke med skule og barnehage tilbud i grendane.

Helsedirektoratet peikar på at tilgjengelegheit er fundamentet i helsestasjon og skulehelsetenesta. Det er avgjerande for at tenesta skal vera trygg, sikker og ha verknad. Tenesta når alle born og føresette uavhengig av bustad, kjønn, fødeland, etnisitet og livssituasjon. Som tidligare nemnt kan ein velge å arbeide saman med andre kommunar for å sjå på eit utvida samarbeid om leiande helsesøsterfunksjonen, eller eit tettare fageleg samarbeid. Men avstand har betydning for kommunane i Vest Telemark. Den offentlege transporten er ei utfordring. Helsestasjon i ei anna kommune vil begrense tilgjengelegheita for innbyggjarar i Tokke kommune, og i verste fall resultere i at alle ikkje har tilgang til helsestasjon.

Regjeringa har under fleire år trappa opp helsestasjon og skulehelsetenesta, med mål om eit godt lågterskel tilbod som kan avdekke problemstillingar for born, ungdom og familiar tidlig. Her har Tokke kommune fått tilskottsmidlar gjennom fleire år, som i hovudsak har vert bruka på vidaregåande skule. Problem blant born og unge aukar og det er mange som strever med psykisk helse og meistring. Samhandling mellom helsestasjon, psykisk helseteneste og oppvekst vil vera viktig for å avdekke problem og sette in tiltak tidlig. Gjennom BTI, betre tverrfageleg samordning av tenstar, som nå er innført som arbeidsmetode, vil ein klare å fange opp problem og utfordringar tidlig.

Fysio- og ergoterapitenesta

12209: Utvalgte nøkkeltall for helse og omsorg, etter region. Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk), 2020.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tokke kommune brukar meir ressursar til fysioterapi enn andre kommunar i Vest Telemark. I førige år sitt budsjett var fysioterapitenesta redusert. Dette var reversert i begynninga av 2021 etter ei søknad om auka privat drifstilskott. Auken blir lagt inn i økonomiplanen vidare.

Fysioterapitenesta er ei svært viktig teneste som er sårbar på grunn av at den bare er bemanna av to personar. Dei skal drive både med lovpålagte oppgåver for heile befolkninga, frisklivsarbeid og kvardagsmeistering. Den kommunale fysioterapitenesta har gjennom året hatt ei vakant stilling, det har difor ikkje vore mogleg å halde i gang lågterskel tilboda med trening og friskliv. Det synar kor viktig det er med ei bemanning som kan dekke opp ved eiga fråvær.

Ergoterapeut er ei lovpålagt oppgåva for kommunane frå 01.01.20 I Tokke kommune har ei 100 % stilling som ergoterapeut. Resursane er knytt til rehabilitering og kvardagsmeistering, samt til utprøving og kartlegging av hjelpemiddelsbehov. Ergoterapeuten har også vert viktig med arbeid rundt innføring av velferdsteknologi. Hjelpemiddelsentralen har lagt over stor del av sine oppgåver til kommunane og det har hatt konsekvensar for ergoterapeuten, som har fått mange fleire oppdrag.

Psykisk helse og rus

Det siste åra har enn fått auka staben med psykologteneste. Det har vert laga nye samarbeidsfora med oppvekst for å ivareta arbeid rundt born og unge. Det er blant anna laga eit ungdomsteam. Det har vore bra og det har vore nyttig å innføre nye rutinar for samarbeid. Psykologstillinga går nå in i varig drift og eigenandelen aukar til 453. 000 /år. Frå tidligare har etaten fått tilført kr. 300 000/ år.

Gjennom året som gått har det vore stor pågang om tenstar for psykisk helse og rus. Pandemien har gjort menneske både redde og einsomme. Psykisk helse har hatt ei auke av oppfylgning av ungdom. Mange er henvisa frå Vest Telemark vidaregåande, men også frå BUP, fastlege og helsesjukepleiar.

Samhandlingsreforma for psykisk helse og rus var satt i verk frå 2019. Det betyr at kommunane skal ta eit større ansvar for sine egne brukarar. Pasientar som tidligare fikk plass på DPS eller korttids plass på sjukehuset får nødvendigvis ikkje det lenger. Pasientar skal komme tilbake til kommunen for å rehabiliterast. Det betyr at fleire oppgåver er lagt over til kommunane som tidligare høyrte in under spesialisthelsetenesta. Det krev både auka bemanning og kompetanse for å fylgje opp og behandle pasientar i større grad enn tidliga.

Psykisk helseteneste er ansvarleg for psykososialt kriseteam, som rykker ut ved større kriser, der innbyggjarar er involverte. Det har det siste året vert fleire uttrykkingar der ungdom har vore involvert. Det er enkelt hendingar som kan utløyse store konsekvensar som påverkar mange menneske. I etterkant av det er det satt i verk fleire tiltak. Bland anna er det laga eit prosjekt som skal vera med å påverka halding og deretter handling til ungdom. I tillegg har psykisk helse og rus under hausten starta eit viktig samarbeid med dei andre Vest Telemark kommunane om Rask psykisk helsehjelp. Målgruppa er personar over 16 år med mild angst, depresjon, begynnande rusproblem og/eller søvnvanskar.

7.4. Mål i handlingsprogramperioden

Mål nr.	Utfordringar og tiltak	Mål
7.4.1	Innføring av reforma Leve heile livet	Gjennomføring i tråd med planprosessen for reforma med kartlegging og valg av tiltak gjennomførast i 2022.
7.4.2	Lokalt prosjekt Rekruttere og behalde personale i helse og omsorg	1. Lage ordning for rekruttering av sjukepleiar, verneleiar og barnehagelærer i samarbeid med andre etatar. 2. Utviklingsprosjekt på institusjon – kvalitetsarbeid og riktig bruk av kompetanse
7.4.3	Gode pasientforløp - nettverksarbeid saman med KS og andre kommunar i Vestfold og Telemark	Starta opp og arbeide med innføring av Gode pasientforløp mellom kommune og spesialisthelsetenesta, samt interne pasientforløp.
7.4.4	Vidareutvikling av prosjekt lindrande behandling og omsorg – heimetid og heimedød	Legge til rette for at alvorlig sjuke og døande pasientar opplev god og lindrande behandling og omsorg for ei verdig død i eiga heim.

7.5 Investeringsstatus/behov

Fleire bygningsmessige forbetringar er foreslått i investeringsplanen. Det viktigste er å få pussa opp på Tokke helsesenter og få lagt til rette for eigne bad for alle pasientar. Samstundes må enn auke andel demensplassar og vidare utvikling av dagavdeling.

Helsehuset har også behov for oppussing ligg i planen framover. Det kan også vera aktuelt for utviding og samlokalisering av dei private og kommunale fysioterapeutane. Det ville vera med på å styrke miljøet.

Transport er ei utfordring for fleire avdelingar, Dagavdeling, BABU og psykisk helse og rus. Pasientar med behov bur i heile kommunen og det lokale tilbodet er for dårleg. Ei buss som avdelingar kunne bruke på tvers av grupper, ville vera med på å løyse denne utfordringa. Ein veit at fysisk aktivitet og sosialisering er ei av dei viktigaste tiltaka ved førebygging for framtida.

Dei siste åra har etaten fått ei 150 000 til utstyr og det har komme godt med. Jamleg oppstår det behov for nødvendige innkaup av bland anna elektronisk utstyr og fornying av møbler til avdelingane. Det er eit ynskje om at det blir vidareført vidare.

Som tidligare nemnt er det det behov for å fornye og sette inn takheis i fleire rom. Dette bør sjåas i samband med ombygging og oppussing, men noko kan og bør settast inn allereie i 2022.

8. Planområde 4 - Plan, næring og teknisk

8.1. Økonomi

Planområde 4 har ei nettoramme for 2022 på kr 29,5 mill. Det er tilført ekstra til ramma med kr 1,6 mill. i 2022, nedjustera til kr 1,3 mill. frå 2023, jf tabell 3.

8.2. Organisasjon

Kommunalsjef er øvste leiar for administrasjonen i 100% stilling. Etaten har ei konsulentstilling i 100% som mellom anna fakturerer kommunale avgifter og gebyr, utvalshandsaming m.m. på alle områda.

Plan og næring:

Plan og næringsområdet har 7 årsverk som er direkte lagt til kommunalsjefen: Byggjesak 100%, kart/ oppmåling 100%, arealplanleggar 100%, jordbruk 100%, skog/ utmark 100%, nærings- og samfunnsutviklar 100% og reiseliv 100%. I tillegg har me lønsbudsjett på omlag 150 000,- til turistkontor sommarstid og 150 000,- til sysselsetjingsarbeid for skuleungdom. Jegerkorpset har eit budsjett på omlag 150 000,-, der ein del er finansiert av inntekter frå fellingsavgifter og jaktutleige.

Kommunalsjefen har tre mellomleiarar for tekniske avdelingar på områda VVA, uteavdeling og eigedomsforvaltning.

Uteavdeling:

Arbeidsformann i 100% stilling er avdelingsleiar og har ansvaret for dagleg drift av bygningar, vegar og anlegg. Avdelinga har 10 tilsette, fordela på 9,93 årsverk.

Eigedomsforvaltning:

Eigedomsforvaltar i 100% stilling er avdelingsleiar og dekker fagfelte reinhald, byggforvaltning og brannberedskap. På reinhald er det 16 tilsette fordela på 14,83 årsverk. Brann har 16 stillingar på 1,4%, totalt 0,224 årsverk. Det har vore ei stillingsauke i 2021 med fast vikar i 20% og Byrte barnehage 30%.

Vatn og avlaup:

VVA – ingeniør i 100% stilling er avdelingsleiar og dekker fagområda veg, vatn og avlaup. Avdelinga har i tillegg 3,6 årsverk fordela på 4 tilsette. Avdelinga tek mykje vedlikehald og investeringsprosjekt i eigen regi, saman med tilsette frå uteavdelinga. Dette fungerer veldig bra, og sparar oss for utgifter.

Renovasjon og slamtøming:

Lokal føresegn for innsamling og handsaming av hushaldsavfall, tømning av slamskiljar, samt gebyr for feiing/ tilsyn, vart endra i 2020 som følgje av naudsynte og lovpålagte tilpassingar. Ein konsekvens av dette er noko lågare gebyr for hushaldningar, men og ei auke i gebyra for hytter.

Det er varsla stor auke i prisane for slamtøming i 2022. Dette gjeng inn i grunnlaget for sjølvkost.

Politisk organisering:

Landbruk, miljø og teknisk utval (LMT) handsamar saker innafor områda teknisk drift, byggjesak, kart/ oppmåling, klima/ miljø, skog/ utmark, reiseliv og landbruk. Formannskapet handsamar saker om næringsstilsøkt, sal av næringsareal, samt plansaker; reguleringsplanar, kommunedelplan m.m.

8.3. Status og utfordringar

Generelt:

Plan, nærings og teknisk etat har høg aktivitet innan både investeringar, utviklingsprosjekt og drift. Folketalet i Tokke går framleis nedover, og det blir jobba aktivt på fleire frontar for å snu trenden: Fokus på attraktivitet, busetjing, born/ unga, småbruk, bustadtomter, grendeprosjekt/ frivilligheit, omdøme/ synleggjering, næringstiltak osv. Samstundes driftar me til dagleg mange anlegg, der mykje er gamle bygningar og anlegg som treng fornying. Me meiner at planverket som nå ligg til grunn for mange prioriteringar, er eit godt verktøy, men må følgjast opp med midlar. Trafikksikringsplan for 2019-2022 har gjort til at me har fått bra med eksterne mildar til trafikksikringsprosjekt og denne må snart reviderast og vedtakast for ny periode. Ny landbruksplan er under utarbeiding, og det undervegs i planperioden auka satsingsområde/ tilskot til nydyrking som ikkje er fylgd opp med midlar. Maskinplan for tekniske avdelingar er i stor grad fylgd opp i investeringsbudsjett, noko som har gjeve eit stort lyft t.d. innan maskiner for brann og kommunale vegar. Vegplanen må jamleg reviderast, og me ser at det særleg er ei utfordring med meir ekstremvær som må leggjast til grunn i større grad ved dimensjonering av grøfting/ stikkrenner, m.m. Oppfølging av vedlikehaldsplanen vår for kommunale bygg, er ikkje fylgd opp med tilsvarande driftsrammer. Her er det store etterslep, og dyr drift mange stader på grunn av store og lite funksjonelle bygningsareal samt gamle anlegg.

Plan:

Ny planstrategi blei vedteken i 2021, og legg føringane for prioritering av planarbeid i perioden. Reguleringsplan Dalen er sett i gang, og reguleringsplan Åmdals Verk skal starte opp i 2021/22.

Gebyrinntekter frå kart- og oppmåling, plan og byggesak ligg samla på omlag 1 mill. Dette vil variere frå år til år. Det har vore meir aktivitet på Hallbjønnsekken i 2021, og me ventar ein auka aktivitet med både bygging av hytter og bustader i året som kjem. Nytt bustadfelt på Bakken aust i Høydalsmo er ferdig regulert og skal opparbeidaste med VVA i 2022. Reguleringsplanarbeid for Dalen er sett i gang og blir førebels finansiert av investeringsbudsjett bustadtomter.

Fleire fagplanar skal som nemnt ovanfor reviderast saman med budsjett.

Grøntanlegg kring Dalen sentrum samt kommunale anlegg treng fleire stader oppgradering. Det er i gang eit samarbeid i sentrum med tanke på fordeling av utgifter til nyplanting og drift.

Dalen bryggje Lastein er eit områda med aukande besøk, og med mange funksjonar og omsyn. Det er ynskje om eit formidlingsarbeid knytt til heilskapleg og estetisk god skilting i dette området.

Nye regionale planar for m.a. reiseliv og for innovasjon, blir i hovudsak jobba med regionalt, gjennom Vest – Telemarkrådet. Planane gje viktige føringar og rammer for satsingar i fylket, og det er viktig at Tokke kommune følgjer opp satsingar som gjerne òg heng saman med prioritering av økonomiske verkemiddel.

Fagplanar m.m. ligg her: [Andre planar, lokale føreskrifter og prosjekt - TOKKE KOMMUNE](#)

Næring og reiseliv:

Tokke kommune sitt næringsapparat jobbar aktivt med nyetableringar og utvikling av eksisterande verksemdar. Etablering av Tokke Teknologipark er under planlegging i det tidlegare «ABB-bygget» på Tippen i regi av Dalen Mekaniske AS i samarbeid med Dalen næringshage AS. Tokke kommune bidreg med leige av kontorlokale. Industribygga på Tokkestad vert primært leigd ut til industri, og det eine av i alt tre bygg er selt til Solli eiendom AS. Det er fokus på prosjekt som har berekraftige løysingar, både miljømessig, økonomisk og sosialt.

Næringsplan (2016 – 2020) skal reviderast i starten av 2022. Ramma til næringstiltak har siste åra ligge på 1,6 mill, der 750` er faste utbetalingar. I tillegg vil det kome 240 000,- i året i 10 år for leige av fire kontor når Tokke Teknologipark blir realisert, jfr kommunestyrevedtak 16.02.2021.

Faste utbetalingar Næringstiltak (midlar frå konsesjonsavgifter):

Telemarkskanalen Regionalpark	260 000,-
Skien – Dalen Skipsselskap	100 000,-
Henrik Ibsen	100 000,-
Skafsåheia løypelag (årleg tilskot jfr avtale om drift)	150 000,-
Dalsmarken (jfr vedtak til og med 2023)	50 000,-
Tokke Båtlag	21 000,-
Tilskot marknadstiltak (Næringssamskipnad)	50 000,-
Haukelivegen AS	19 000,-
TOTALT, faste utbetalingar næringstiltak	750 000,-

Eigedomsmeklar er engasjert for å auke aktivitet/ sal på næringsarealet i Høydalsmo. Hausten 2021 har me førespurnader på nokre av tomtene. Desse blir fremja som eigne saker til formannskap. Areal som er ledige på Vistadmoen og på Haugsevje er det førespurnader om hausten 2021. Ny reguleringsplan for Dalen skal vurdere mogleg utviding/ nye næringsareal i 2022. Satsing på auka bruk av sykkel og gange på Dalen skal implementeras i ny reguleringsplan.

Tokke har eit høgt tenestenivå på reiselivsområdet www.vistdalen.com og turistkontor, noko som har vore høgt prioritert politisk over mange år. Det er viktig at vi klare å halde oppe aktiviteten og fokuset på dette. Drift av bubilparkeringa med kiosk/ turistkontor-satelitt ved bryggja på Dalen har vore vellukka dette året og me ynskjer å bruke midlar frå inntektene til å utvikle reiselivstilbodet vidare. Visit Telemark har signalisert ny sak kring finansiering, der Tokke kommune årleg i dag betalar kr 85 000,-. Det er i gang arbeid med tanke på sertifisering av reiselivet, der det er under utarbeiding ein felles plan i regi av Vest - Telemarkrådet. Etter at den er vedteken, må me jobbe vidare med lokal sertifisering og reiselivsstrategi.

Landbruk:

Det er til saman løyvd kr 926 000 i tilskot etter landbruksplan for 2021. Pr. 13.10.21 er det utbetala kr 310 000 (Søknadar frå 2017-2012). Vi gjev tilskot til oppgradering/nybygg av driftsbygningar, nydyrking og drenering. Det er dei to fyrstnemnde som tek største delen av potten, og kostnadane er ofte store. Vi har gjeve tilskot på inntil 20 % av kostnadsoverslag, opp til kr 500 000 ved investeringar knytt til driftsbygning, og inntil 40% av kostnadsoverslag opp til kr 5000 pr. da ved nydyrking. Tilskotet for drenering ligg på 60 kr/lm. I tillegg får søkjar 30 kr/lm av staten.

Tilskota er viktig for i stimulere til aktivitet i jordbruket og vert høgt verdsett av dei som får innvilga tilskot. På grunn av den høge aktiviteten i landbruket, er det trong for å auke ramma med kr 300 000, til kr 800 000. Ramma vart auka til kr 750 000 i 2020, men redusert att til kr 500 000 undervegs i året på grunn av corona - innsparing. Ramma vart heller ikkje auka etter det vart vedteke å gje tilskot til nydyrking. Det er bedt om ein eigen, politisk sak om auka løyving hausten 2020 på grunn av lite midlar.

Klima /klimabudsjett:

I framlegget til felles klimaplan for Vest-Telemark som er under handsaming, ligg det følgjande visjon:

Vest-Telemark - ein region med berekraftig framtid.

Hovudmål:

1. Kommunane i Vest-Telemark skal redusere det totale klimagassutsleppet, både frå eiga drift og frå regionen.
2. Kommunane i Vest-Telemark skal rettleie og motivere næringslivet inkludert landbruksnæringa til å redusere klimagassutslepp og drive berekraftig verdiskaping.
3. Kommunane i Vest-Telemark skal i samarbeid med aktuelle aktørar drive kunnskapsformidling og haldningsskapande arbeid i lokalsamfunnet.

Tiltak for 2022 i Tokke for å redusere klimagassutslepp:

- Bygg i Tre Høydalsmo barnehage, miljøvenleg bygningsmateriale
- Energibrønn i ny Høydalsmo barnehage, ENØK-tiltak
- Tilrettelegging av nye ladestasjonar og førebui overgang til tenestebilar på el
- Betre og utvida kjeldesortering på fleire kommunale bygg
- Satsing på anlegg for solenergi – prosjekt på gang innan landbruk og næring
- Rehabilitering av kommunale bygg for å gjere dei meir energieffektive
- Pådrivar for eit aktivt landbruk for å oppnå god skoghygiene og utnytting av lokale matressursar.
- Drenering av dyrka mark – vidareføre kommunale tilskotsordningar
- Sykkelbygda Dalen – prosjekt; Fysiske tiltak og haldningsskapande arbeid for å auke sykkel og gange.

Kvantifisering av mål for utsleppsreduksjon, må me kome attende til når det er vedteke felles klimaplan og påfølgjande plan/ mål for Tokke særskild.

Teknisk uteavdeling:

Vegplan og maskinplan for uteavdelinga, gjer framlegg om prioriteringar ein 4-årsperiode, som er lagt til grunn i budsjettframlegget. Saman med vedlikehaldsplanen gjev dette eit godt grunnlag for budsjettering, både av drift og investeringar i åra som kjem. Reviderte fagplanar på maskin og veg kjem til handsaming parallelt med budsjettarbeidet.

Økonomien på uteavdelinga er bunde opp i faste utgifter, serviceavtaler, med særskilte midlar til vanlege vedlikehaldsoppgåver både på bygg og veg. Ved uføresette hendingar vert det difor fort overskridingar av budsjett. Det har ikkje vore høve til å auke rammene på uteavdelinga siste åra, men etaten kjem nå med framlegg om ei auke på drift uteavdeling og drift brannvesen.

Eigedom-/ byggforvaltning og reinhald

Eigedomsavdelinga har ein vedlikehaldsplan som synleggjer behovet for oppgraderingar og vedlikehald av kommunale bygg. Denne ligg til grunn for prioriteringar av investeringsmidlar. Me opplever støtt krav og tilsyn frå sentrale myndigheiter, slik som på brannstasjon, asbest i bygningar og anlegg, m.m. og med tilhøyrande krav om sertifisering/ kursing.

Det er kjøpt inn vedlikehaldsprogram for byggforvaltning, som i fyrste omgang blir lagt opp for reinhald for å få digitale reinhaldsplanar for dei ulike bygga, det er også ønskeleg å anskaffe vedlikehaldsmodulen. Årleg kostnad på 35 000,-.

Reinhalderane har behov for to totalt tenestebilar. Leasing på eksisterande bil gjeng ut 1 des 2022. Det blir meir og meir ambulerande team og transport av maskiner og utstyr i private bilar er ikkje heldig.

Brannkorps

Tokke Brannvesen har til ein kvar tid minst 16 brannkonstablar. Nå er det fordelt på 15 menn og 1 dame, brannkonstablane utgjør 0,22 årsverk. Brannvesenet har dei siste åra fått eit kjempeløft når det gjelder brannstasjon, utstyr og utdanning.

Tankbilen er frå 1986 og er klar for utskifting i 2022. Det er sett av 2 200 000kr i 2022 til dette, det er ikkje ofte det kjem bruka tankbilar for sal som er i brukbar teknisk stand og har rett pris. Tokke Brannvesen vurderar også krokobil med evt vanntank for å vere meir forberedt på framtidens behov/krav for eit brannvesen.

Foliering/fagmerking av hengerar og sekshjuling bør prioriterast i 2022. Kostnad mellom 40 og 50 000. Mykje av røykdykkar utstyret måtte fornyast i 2021 på grunn av manglande godkjenning, det er også mykje anna utstyr ein gradvis må fornye for å sleppe dei store kostnadene. Beredskapsleiaren har laga prioriteringsliste på nytt utstyr som bør anskaffast på sikt og fordela innkaup over ein 4 års periode.

Kompetansekrava innan brannvern har auka mykje siste åra og kursbudsjett og anta øvingar burde difor aukast. Brannvesenet sine oppgåver aukar stadig i typar og omfang, og dei er ofte dei fyrste av uttrykkingsetatane på mange alvorlege ulykker. Dette set store krav til både utstyr og mannskap.

Driftsbudsjettet på ansvar 561 er for lågt og det er difor framlegg om ei auke i driftsbudsjettet på 100 000,-.

Vatn og avlaup

Vatn- og avlaupsavdelinga er avhengige av samarbeid med uteavdelinga når det gjeld vaktordning samt oppgåver kring drift- og investering. Me er sårbare i høve til sjukdom, og det er viktig å ha stillingar nok til ein kvar tid, for å halde oppe tenestenivå og naudsyn kompetanse. Det er behov for rørleggarkompetanse som me planlegg å få inn ved rekruttering på avdelinga.

På grunn av nedlegging av slamlaguner i framtida, blir det jobba mykje med ombygging av reinseanlegga våre for å imøtekome krava i framtida.

Rehabilitering av leidningsnett på Dalen, er gjort for prioriterte strekningar siste åra og vil halde fram i åra som kjem. Me ynskjer å gjennomføre kameraovervaking i 2022 fordi me framleis finn mykje framandvatn i anlegga ved mykje nedbør. Vidare plan for rehabilitering av leidningsnettet vil difor fyrst kome i økonomiplan for 2023 - 26.

Vassverket i Høydalsmo treng auka kapasitet på grunn av stort vassforbruk sommarstid. I tillegg må prosessen sikrast på grunn av variabel vasskvalitet som gjer det vanskelegare å drifte anlegget.

8.4 Investeringar, tabell 2:

Det er stort behov for utskifting av utstyr, samt oppgradering av bygningar og anlegg på tekniske avdelingar. Me legg til grunn maskinplan, førebels V/A – plan, trafikkisikringsplan, vegplan og vedlikehaldsplan, ved prioriteringar av investeringar. I tillegg kjem nye, prioriterte prosjekt ved budsjetthandsaminga.

Me prøvar å leggje fram realistiske budsjetteringar, då det er avgrensa kapasitet administrativt til å følgje opp planlegging og gjennomføring av store prosjekt. Samstundes vil det ofte kome fram endra føresetnader i planleggingsfasen, slik at summar og tidspunkt for investeringa kan bli endra.

Prioritering av innkjøp etter maskinplan 2022

Ny tankbil/ krokbil for brannvesenet er hovudinvesteringa etter maskinplanen i 2022. Me har fått 250 000,- i ekstern støtte til kjøp av tankbil, og ynskjer å få totalbudsjettet opp tilsvarande av omsyn til prisvekst. Totalsum inkl mva 2,5 mill.

Det er stadig behov for utskifting av anna, mindre utstyr; strøkkasse, grasklypparar m.m. Ny maskinplan blir utarbeidd etter at planar for ombygging av kommuneverkstad.

Reinseanlegg Hallbjønnsekken:

I K-sak 21/23 blei det løyvd kr 24 mill til nytt reinseanlegg på Hallbjønnsekken. Etter stor prisstigning siste halvår, blir det rekna med ei auke på 30-35% fram til i dag. Dette gjev ein ny investeringssum på 31 millionar. Reinseanlegget på Hallbjønnsekken har vore i drift «på overtid» i mange år. Me klarer ikkje å følgje opp krava i utsleppsløyvet som er gjeve, fordi den biologiske reinsinga ikkje er i drift/ fungerer. Me klarer dermed ikkje å halde reinsekravet. Verneombod meiner at forholda kring dette òg gjev dårlege tilhøve i høve til HMS. T.d. så er prosessen kring drift og tøming av slam lite tilfredsstillande, og utstyr/ anlegg er utdatert. Meir om dette går fram av kommunestyresaka.

Rådmannen meiner likevel at på grunn av høgt investeringsnivå og store låneopptak i 2022, så må prosjektet utsetjast eit år, til 2023.

Oppgradering av sanitæranlegg bryggja:

Det er behov for rehabilitering av dusj og toalett i sanitæranlegget på bryggja. Me vil kome attende til dette seinare, saman med evt vurdering av behov for dusj i sanitæranlegget på Tippen/ bubilparkeringa.

Nytt UV anlegg Hallbjønnsekken vassverk

Bør gjennomførast i 2022 . Investeringa er naudsynt for å sikre drikkevasskvaliteten.

Ny ristgodsmaskin RA2 – Høydalsmo reinseanlegg

Anlegget er gammalt og delar må skiftast ut.

Driftsovervaking - oppgradering automasjon

Gjeld vidare utskifting for driftsovervaking på fleire vassverk.

Leidningsnett Høydalsmo

Leidningstrasear for nytt bustadfelt Høydalsmo blir dekt av investeringsprosjekt bustadtomter Høydalsmo.

Låsesystem:

På grunn av nye reglar om personvern, GDPR, er nye låsesystem for kommunale tenestebygg høgt prioritert. Kommunehuset, Tokke kulturhus og Tokkehallen er godt sikra bygg nå. Tokke helsesenter og Høydalsmo skule og samfunnshus bør prioriterast i 2022. Summen er noko usikker.

Oppgradering av kommunale utleigeeiningar:

Vedlikehaldsplanen legg opp til opprusting av utleigeeiningane til dagens standard. Mykje av bygningsmassa er frå slutten av 70-talet. I 2022 bør det prioriterast opprusting av 3 leilegheiter, kommunale utleigebustader.

Bad avd B Tokke Helsesenter:

1 av 10 bad er oppgradert opp på avd B. Det er ønskeleg at flest mogleg bad blir oppgradera i 2022.

Det må opprettast eget prosjekt på bad avd B på Tokke helsesenter på grunn av støtteordning frå Husbanken. Tokke kommune har fått dispensasjon frå Husbanken og får dermed støtte til oppgradering av eksisterande bad. Bada må gjerast noko større. Støtteordninga er inntil 55 %. Kvart bad er kostnadsestimert til 400 000,-.

Medisinrom Tokke helsesenter

Prosjektet er under planlegging, og 300 000,- i investering er truleg for lite.

Golv Tokkehallen

Det blir gjennomført pre-test av eksisterande golv i oktober 2021. Resultatet av den vil sei kva golvtype ein må rehabilitere eksisterande golv med. Gjennomføringa er planlagt i vinter.

Oppgradering av aldersboligar

Dette må inn som eige, nytt investeringsprosjekt for at me om eit par år skal kunne søkje midlar får husbanken. Det er mogleg at me får støtte til deler av oppgraderinga, dvs støtte til dagens krav for universell utforming, med inntil 55 %.

Helsehus

Planlegging pågår. Romprogram/planteikning kjem i løpet av hausten. Politisk sak blir lagt fram.

Nye omsorgsbustader

Det er planlagt bygging av 5 nye omsorgsbustader i 2022, jfr vedteke investeringsbudsjett for økonomiplanperioden og behov spela inn frå helse/omsorgsetaten i tidlegare budsjett. Husbanken har vore å godkjent plasseringa som er i samsvar med gjeldande reguleringsplan. Kostnadsestimatet er 21 mill. Husbanken gjev støtte på inntil 45 % av kr 3 529 000,- per bustad.

Bad avd A Tokke helsesenter

2 pasientrom delar i dag på eit bad på avd A. Det er behov for å bygge eit bad til kvart rom. Forprosjekt bør gjerast i 2022. Her er det også gode støtteordningar frå Husbanken, 55% som har vore på synfaring.

Bustadtomter Åmdals Verk

Prosjektet 59 grader nord er etablert. Nye bustadtomter er eit av delprosjekta der det er søkt og løyvd noko eksterne midlar til. Arbeid med reguleringsplan skal i gang i eigenregi så snart me har kapasitet.

Sjøbui, Lårdal

Tokke kommune eig gamle sjøbui i Lårdal, som er ein del av dei frada anlegga langs Telemarkskanalen. Det blir jobba saman med fylkeskommunen si kulturminneavdeling for å få avklara kva me har lov til å gjere med bygget og kva krav dei stiller til dette. Me har hatt fagfolk til å vurdere kostnader med fundamentering av bygget, og dette er stipulert til 0,5 mil eks mva. Restaurering av bygget er stipulert til 1 – 1,5 mil. Me samarbeider med Telemarkskanalen regionalpark for å sjå på moglege løysingar knytt til bruken av bygget i samband med reiselivet, og evt samarbeid med lag/ foreiningar og mogleg ekstern finansiering.

Kommunale vegar

Mange av dei kommunale vegane i Tokke kommune ber preg av skader og slitasje av stadig aukande nedbør og tyngre transport over tid. Desse to faktorane i lag med at massane vegen er bygd på gjer at det bli bruka mykje tid og resursar på «brannsløkking» i eit forsøk på å halde vegane i forsvarleg stand. Framlegg til vegplan for 2022 kjem til politisk handsaming undervegs i budsjettprosessen.

Kommunen driftar 471 gatejos, 328 av desse er langs kommunal infrastruktur, 130 er langs fylkesveg og 7 stk er private (bør fasast ut). Fleste parten av desse er 70w og 100W armatur frå 80 talet som brukar mykje straum, krev mykje vedlikehald der delar kostar såpass mykje at det ikkje er forsvarleg å reparere. Her bør ein koma i gang med å byte ut fleire lamper til LED, dette vil redusere straumforbruket med ca 50% (Enøk) og i tillegg redusere vedlikehaldstid og utgifter. Ei LED lampe av god kvalitet kostar frå 2 000 - 4 000,- avhengig av styrke og styring. Utsiftinga er planlagt gjort over ein periode på 4 år.

Me ynskjer å prioritere vegar med prioritet 1. i vegliste:

- Modalen: Fortsette med masseutskifting, ca 1.mill. Asfalt ca, 0,6 mil.
- Håtteit vegen: Utbetring av veg to stader (sprenging) 0,4.mill.
- Gateljos: 300.000. Kaupe inn gateljos og monterer.

Me treng ut frå dette 2,3 mill på investering veg, inkl. gatejos i 2022.

Me jobbar med utskifting/ utbetring av brua over Berglibekken på Huvestad etter flaumen for eit år sidan. Dette må me kome attende til i samband med handsaming av vegplanen nå i haust.

Konstruksjon Dalen kanalbåtbryggje:

Etter siste tilstandsrapport frå 2020, er det sagt at konstruksjonen her må rehabiliterast inn 1-3 år. For at tiltaket skal vere ferdig til kanalbåtsesongen 2023, må det utførast i 2022.

Me meiner det er veldig viktig at dette arbeidet blir gjennomført i 2022, på eit anlegg som er i full drift sommarstid. Konsekvensane med at delar av anlegget kan bli øydelagt eller skada, er store.

Trafikksikringstiltak

Investeringar som gjeld trafikksikringstiltak, er som følgje av prioriteringar i trafikksikringsplan. Det er med bakgrunn i dette, søkt om eksterne midlar frå TS-ordninga (tidlegare Aksjon skuleveg):

Vidare erosjonssikring/ autovern Modalen 100 000,-.

Totalkostand 250 000,- inkl mva, der me får dekt 60% dersom søknaden blir imøtekomen.

Vidare planlegging/ prosjektering av trafikkløysing/ parkeringsanlegg ved Vest – Telemark VGS:

Totalkostand 250 000,- inkl mva, der me får dekt 60% dersom søknaden blir imøtekomen.

Gateljos Åsland:

Gjeldande budsjett er på 1,3 mill eks mva, der Tokke kommune sin del er 260 000,-. Dette må løyvast som tilskot dvs over driftsbudsjettet, fordi det er fylkeskommunen som er eigar og drivar av anlegget. Etter nærare detaljplanlegging, kom det fram at tiltaket blir dyrare, særleg grunna sikringskrav ved fjellskjeringane. Den kommunale delen er difor søkt overført til 2022, saman med søknad om auka løyving. Etter nye reglar for slike tiltak frå 2022, skal vegeigar ta utbyggingskostnadene, medan vertskommunen skal ta del av planlegginga. Me vonar difor at søknaden om ekstraløyving på 1,1 mill eks mva i byggjekostnader blir imøtekomen utan ekstra kostnader for kommunen.

GS – veg langs fylkesvegen Gullkopp – Vistad bru:

Det er sendt søknad om kr 200 000,- i tilskot til reguleringsarbeidet for tiltaket som ligg langs Fylkesveg 38. Tokke kommune er i gang med å detaljregulerer tiltaket i reguleringsplan for Dalen. Finansiering av anlegget må jobbast med i samarbeid med vegeigar fylkeskommunen. Evt tilskotsmidlar går inn i finansiering av reguleringsplanarbeid Dalen/ stilling som arealplanleggar.

Enøk – tiltak kommunale bygg

Utskifting av varmepumpe Høydalsmo samfunnshus vil bli prioritert i 2022. Det blir jobba vidare med ulike tiltak i bygg der det er høgt straumforbruk.

Ny vasskjelde Høydalsmo

Etter mange år med testing/ boring etter ny vasskjelde på grunn av høgt manganinnhald, må me prøve å lande på ei permanent løysing som gjev auka kapasitet og naudsynt vassbehandling. Stipulert investering er på 3,0 mill.

Garderobeanlegg – kommuneverkstad

Tiltaket har vore påpeika i fleire år av vernetenesta. Det gjeng nå føre ein prosess med bedriftshelsetenesta og tiltaket må igjen utsetjast eit år for å planlegge løysingar. Det har blitt vurdert alternative løysingar med å bygge på eksisterande reinseanlegg, bygge på brannstasjonen og bygge om eksisterande kommuneverkstad. No blir det jobba med oppgradering/ ombygging av kommuneverkstaden.

Det er heilt nødvendig å skaffe eget lager til sesongutstyr og meire garasjeplass for kjøretøy. Tokke Kommune har utstyr for fleire millionar som må stå ute på grunn av manglande lagringsplass. Det er vidare eit stort ynskje at ute avd får vaskehall med oljeavskillar, lagerhall og sandlager i eit bygg.

Steinmolo Dalen bryggje evt erstatning med betong-flytebryggje

Det har blitt jobba med alternativ i fleire år og ligg inne som investeringsprosjekt med 1 mill i 2022 og 1 mill i 2023. Det blir lagt fram eiga sak om Dalen bryggje/ småbåthamn parallelt med budsjetthandsaminga. Nye tal på kostander er nærare 4 mill.

Om steinmoloen skal vekk, bør det utførast før asfaltering av bubilparkeringa. Tunge maskiner kan øydelegge ein nyasfaltet plass og me rår difor til at asfaltering/ bubilparkering blir utsett til 2023.

Fortsterka omsorgsbustad

Det er behov for utgreiing kring plassering og økonomi.

8.5 Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde 4 - PNT			
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål	Prioritering
8.5.1	Utvikling av Dalen sentrum med bustadtomter, næringsareal, trafikksikring, sykkelbruk mm	Leggje til rette attraktive areal for bustadbygging, stadsutvikling og næring.	Planarbeidet er starta opp og får fullt fokus i 2022.
8.5.2	ENØK – tiltak og utvikling av klimavenlege energiløysingar på kommunale bygg og anlegg	Redusere straumutgifter og førebu overgang i eit grønt skifte.	Konkretisering av mål i 2022 saman med konkrete tiltak som kan gjennomførast.
8.5.3	Gjennomføre grunnlagsinvesteringar og få tomter i Høydalsmo klare for sal og utbygging.	Auke busetjinga i Tokke, med positiv profilering særleg mot unge/ småbarnsfamiliar.	Gjennomføring satsing i vedteke budsjett/ investeringsprosjekt og planstrategi.
8.5.4	Klimabudsjett – lage gode system og følgje opp felles klimaplan for Vest – Telemarkkommunane.	Følgje opp nasjonale mål og satsingar med tanke tiltak for å redusere utslepp av klimagassar.	Klima-satsinga kjem for fullt på mange område og må prioriterast.
8.5.5	Starte arbeid med å førebu sti- og løypeplan, samt kommuneplanen sin arealdel.	Oppfølging av Heiplanen og vedteken planstrategi.	Arbeidet bør koordinerast med kommuneplanen sin arealdel og evt nytt turkart.
8.5.6	Leggje til rette for gode arbeidstilhøve, følgje opp HMS – krav med laglege bygg for teknisk drift/ kommuneverkstad.	Gode arbeidstilhøve og eigna tenestebygg.	Mykje bra er på gang, med tiltak som må prioriterast økonomisk.
8.6.7	Oppgradering og klimatilpassing av kommunale vegar og anlegg.	Førebygge skadar og ulykker som følgje av ekstreme nedbørsmengder	Blir vurdert og prioritert i prosjekt på kommunale anlegg/ investeringar.

9 Kommunale avgifter og brukarbetaling

Tokke har på mange område låge avgifter og brukarbetalingssatsar, men dekningsgraden på vatn- og kloakk var på over 100% i 2020.

9.1 Vatn, avløp og renovasjon

Budsjettframlegget inneber fylgjande:

Vass- og kloakkavgiftene blir auka med 2,5% i 2022, som deflatoren i statsbudsjettet. Avgifter for septiktømming og renovasjon fylgjer vedtaket i representantskapet i Renovest IKS. Det er rekna med full dekningsgrad i tråd med selskapsavtala.

9.2 Andre avgifter og brukarbetalingar

Feiing - brannsyn

Avgifta fylgjer vedtak i representantskapet i Vest-Telemark Brannvesen IKS og byggjer på full dekningsgrad.

Husleiger

For dei fleste kommunale bustadene blir satsane auka med konsumprisindeksen. Ved nye leigekontraktar vert det bare ein utleigepris, eventuelt subsidiering av husleige skal avtalast i arbeidskontrakt.

Pleie- og omsorg

Eigenbetalingane på heimetenester aukar med inntil 2,5%. Prisane på mat frå kjøkkenet blir auka med inntil 2,5%. Betalingssatsar som er avhengig av statlege og andre retningslinjer blir justert til det som lovverket gjev høve til.

Skule og barnehage

Satsane for grupper i kulturskulen for dei over 18 år blir auka med 2,5%, satsane blir elles ikkje auka i 2022.

Satsane for barnehagebetaling vert endra i tråd med dei statlege føringane. Maksprisen er i statsbudsjettet auka med kr 95 til kr 3 315 pr månad (2,95 %) frå 01.01.22.

For skulefritidsordninga blir satsane ikkje auka.

Plan, næring og teknisk etat

Det er underdekning på byggesaksgebyr, oppmålingsgebyr og plangebyr. Det blir lagt opp til ca 2,5% auke i 2022. Det er eit mål om **40%** dekningsgrad på lenger sikt, dekningsgrad i 2020 var på mellom 22 og 70%.

10 Fond og gjeld

Fond

Disposisjonsfonda minka mykje fram til 2017, men er tilført nye midlar i åra 2017-2021.

Gjeld

Ved utgangen av året 2022 vil me ha 237 mill kr i gjeld etter investeringsplanen. Dette utgjør kr 110 000 pr innbyggjar. I 2023 syner prognosa kr 279 mill. i gjeld, kr 130 000 pr innbyggjar. Lånegjeld vil deretter minke. I 2015 var lånegjelda kr 160 mill.

11 Budsjettvedtak

1. Budsjett 2022, handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025.

Nytt handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 og budsjett 2022, med vedlegg, skal leggjast til grunn for Tokke kommune si verksemd i perioden og blir vedteke med netto rammer for kvart planområde, og med dei endringar som fylgjer av kommunestyret si handsaming.

- a. For skatt på inntekt og formue blir nytta høgaste sats som Stortinget gjev høve til.
- b. Kommunale gebyr og eigenbetalingar som ikkje er omtala andre stader i budsjettvedtaket blir auka med inntil 2,5%, eller så langt lov og forskrift gjev høve til det. Kommunedirektøren delegerast mynde til å fastsetje nøyaktige satsar innanfor denne ramma.
- c. Kommunedirektøren justerar økonomiplantabellane og investeringsplanen etter endeleg vedtak i kommunestyret.
- d. Konesjonsavgiftene for 2022 – kr 8,3 mill, blir nytta til næringsutvikling/næringsarbeid (ansvar 410, 451, 453 og 454, 4,3 mill kr) og til dekning av avdrag på investeringar 4,0 mill).
- e. Eventuelt større positivt eller mindre netto driftsresultat for 2022 etter endeleg vedtak i kommunestyret blir justert mot avsetjing til disposisjonsfond.

2. Gebyr, avgifter brukarbetaling

Gebyr, avgifter og brukarbetaling blir fastsett i samsvar med pkt 9 i handlingsprogrammet. Kommunale avgifter, dvs vatn. og kloakkavgifter blir auka med 2,5% i 2022. Renovasjonsavgiftene og slamavgifta blir auka i høve til vedtak i representantskapet i Renovest IKS og feieavgifta blir auka i høve til vedtaket i representantskapet i Vest-Telemark Brannvesen IKS.

3. Inntektsramme for drifta

Driftsbudsjettet for 2022 blir vedteke slik det går fram av tabell 1, tabell 3 og tabell 4 i HP.

4. Budsjetttiltak

For å tilpasse utgifter og inntekter til dei fastsette måla, skal det bli gjennomført budsjetttiltak i samsvar med tabell 3 i taldelen til budsjettframlegget.

5. Fordeling av utgifter mellom etatane. Etatane sine driftsrammer går fram av tabell 1, 3 og 4 i HP/ØP.

6. Investeringsar.

Kommunestyret vedtek investeringar og finansiering for 2022 i tråd med tabell 2 og 5 i budsjettframlegget/HP.

7. Låneopptak

Kommunedirektøren får fullmakt til å ta opp lån med **inntil 33 mill. kr. i 2022.**

8. Eigedomsskattevedtak for 2022

a) Verkeområde:

For skatteåret 2022 skal det skrivast ut eigedomsskatt på kraftverk, kraftnett og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, jf. lov om eigedomsskatt til kommunane (eskl.) § 3 fyrste ledd, bokstav c.

Det skal i tillegg skrivast ut eigedomsskatt på dei same verk og bruk som i 2022, og som frametter blir rekna som næringsseigedom – jf overgangsregel til eskl § 3.

b) Eigedomsskattesats:

Eigedomsskattesatsen for 2022 er 7 promille, jf eskl. § 11 fyrste ledd.

c) Terminar:

Skatten skrivast ut i to terminar, jf eskl § 25 fyrste ledd. Fyrste termin er 20. mars og andre termin er 20. september.

9. Sal av konsesjonskraft

Pristaket ved sal av særavtalekrafta (konsesjonskraft) blir sett til 37 øre for 2022, ekskl. nettleige og alle avgifter.

10. Kontrollutvalet

Kommunestyret vedtek budsjett for 2022 for Kontroll og tilsynsverksemda i Tokke kommune med ei ramme på kr 865 000, i samsvar med innstilling frå Kontrollutvalet.

11. Lærlingar og tillitsvalde

Administrasjonen får fullmakt til å omfordele lønsmidlar til lærlingar og tillitsvalde mellom planområda. Desse utgiftene skal fylgje ansvarsområdet der dei til vanleg arbeider.

12. Kyrkjeleg fellesråd

- Kyrkjeleg fellesråd får høve til å auke festeavgifter graver frå kr 200 til kr 250.
- Kyrkjeleg fellesråd får høve til for seinare år å regulere festeavgiftene kvart år på same måte som justering av andre kommunale avgifter.

12 Vedlegg

Tabell 1 Økonomiplanoversyn, tabell 2 Investeringsplan, tabell 3 Kommunestyret sitt vedtak til budsjett med prioriterte og uprioriterte tiltak og innsparingar samt konsekvensvurderingar, tabell 4 Løyvingsoversyn driftsbudsjettet og tabell 5 Løyvingsoversyn investeringsbudsjettet, tabell 6 Økonomisk oversyn drift.